

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

www.eufunds.bg

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
РЕГИОНИ В РАСТЕЖ

www.bgregion.eu

НЕТЕХНИЧЕСКО РЕЗЮМЕ НА ДОКЛАД ЗА ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА НА НА ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА РЕГИОНИТЕ” 2021 – 2027 г.

СОФИЯ, 2020 г.

Този документ е създаден в рамките на бюджетна линия BG16RFOP001-8.002-0002 “Бюджетна линия на отдел „Оценка, информация и публичност“ / Координация и оценка, финансирана по Приоритетна ос 8 „Техническа помощ“ на Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020, съфинансиран от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие

СЪДЪРЖАНИЕ

І.ВЪВЕДЕНИЕ.....	4
1.ОПИСАНИЕ НА СЪДЪРЖАНИЕТО НА ОСНОВНИТЕ ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА И ВРЪЗКА С ДРУГИ СЪОТНОСИМИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ	4
1.1. ОСНОВАНИЕ ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ПРОГРАМАТА	4
1.2.ОСНОВНИ ЦЕЛИ НА ПРР 2021 – 2027 Г.....	4
1.2.1.ПРИОРИТЕТНА ОС 1: ИНТЕГРИРАНО ГРАДСКО РАЗВИТИЕ.....	5
1.2.2.ПРИОРИТЕТНА ОС 2: ИНТЕГРИРАНО ТЕРИТОРИАЛНО РАЗВИТИЕ НА РЕГИОНИТЕ ...	9
1.2.3.ПРИОРИТЕТНА ОС 3: ТЕХНИЧЕСКА ПОМОЩ	12
1.3.ВРЪЗКА НА ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА РЕГИОНИТЕ“ ЗА ПЕРИОДА 2021 – 2027 Г. С ДРУГИ СЪОТНОСИМИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ	13
2.1.КЛИМАТ И КЛИМАТИЧНИ УСЛОВИЯ В БЪЛГАРИЯ.....	14
2.2.КАЧЕСТВО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ ПО РОУКАВ.....	14
2.3.СЪСТОЯНИЕ НА ВОДИТЕ	15
2.3.1.ПОВЪРХНОСТНИ ВОДИ.....	15
2.4.СЪСТОЯНИЕ НА ПОЧВИТЕ.....	17
2.4.1.ЗЕМЕПОЛЗВАНЕ	17
2.5.БИОЛОГИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ – ФЛОРА И ФАУНА, ЗАЩИТЕНИ ЗОНИ И ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ.....	18
2.5.1. ФЛОРА.....	18
2.5.2. ФАУНА.....	19
2.5.3.ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ	19
2.6.3.ЗАЩИТЕНИ ЗОНИ В БЪЛГАРИЯ.....	20
2.7.КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО	20
2.8.ОТПАДЪЦИ.....	21
2.8.ВРЕДНИ ФИЗИЧНИ ФАКТОРИ.....	21
2.9.МАТЕРИАЛНИ АКТИВИ И КОМПОНЕНТИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА, КОИТО ПОТЕНЦИАЛНО ЩЕ БЪДАТ ПОВЛИЯНИ	22
2.10.НАСЕЛЕНИЕ И ЧОВЕШКО ЗДРАВЕ.....	23
3.РАЗВИТИЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА ПРИ ПРИЛАГАНЕТО НА ПРР 2021-2027 Г.....	25
3.1.РАЗВИТИЕ НА АСПЕКТИТЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА ПРИ ПРИЛАГАНЕТО НА АЛТЕРНАТИВА 1 НА ПРР 2021-2027 Г.....	25
3.2.РАЗВИТИЕ НА АСПЕКТИТЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА ПРИ ПРИЛАГАНЕТО НА АЛТЕРНАТИВА 2 НА ПРОЕКТА НА ПРР 2021-2027 Г.....	30
4.ХАРАКТЕРИСТИКИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА ЗА ТЕРИТОРИИ, КОИТО ВЕРОЯТНО ЩЕ БЪДАТ ЗНАЧИТЕЛНО ЗАСЕГНАТИ.....	36
4.1. ТЕРИТОРИИ, СВЪРЗАНИ С ОПАЗВАНЕ НА ВОДИТЕ	36

4.2. ТЕРИТОРИИ, СВЪРЗАНИ С ОПАЗВАНЕ НА БИОЛОГИЧНОТО РАЗНООБРАЗИЕ	36
4.3. ТЕРИТОРИИ, СВЪРЗАНИ С ОПАЗВАНЕ НА КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО	36
5. СЪЩЕСТВУВАЩИ ЕКОЛОГИЧНИ ПРОБЛЕМИ, ИМАЩИ ОТНОШЕНИЕ КЪМ ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА "РАЗВИТИЕ НА РЕГИОНИТЕ" 2021-2027 Г.	37
5.1. КЛИМАТ И АТМОСФЕРЕН ВЪЗДУХ	37
5.2. ВОДИ	37
5.3. ПОЧВИ	37
5.4. ЛАНДШАФТ	38
5.5. БИОЛОГИЧНОТО РАЗНООБРАЗИЕ, ФЛОРА, ФАУНА	38
5.7. ОТПАДЪЦИ	38
5. ЦЕЛИТЕ НА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА НАЦИОНАЛНО И МЕЖДУНАРОДНО РАВНИЩЕ, ИМАЩИ ОТНОШЕНИЕ КЪМ ПРР 2021-2027 Г., И НАЧИНЪТ, ПО КОЙТО ТЕЗИ ЦЕЛИ И ВСИЧКИ ЕКОЛОГИЧНИ СЪОБРАЖЕНИЯ СА ВЗЕТИ ПОД ВНИМАНИЕ ПО ВРЕМЕ НА ИЗГОТВЯНЕТО НА ПРОГРАМАТА	39
6. ВЕРОЯТНИ ЗНАЧИТЕЛНИ ОТРИЦАТЕЛНИ ВЪЗДЕЙСТВИЯ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА И ЧОВЕШКОТО ЗДРАВЕ ПРИ РЕАЛИЗИРАНЕ НА ПРЕДВИЖДАНИЯТА НА ПРР 2021 - 2027 Г.	39
7. МЕРКИ ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ, НАМАЛЯВАНЕ И ВЪЗМОЖНО НАЙ-ПЪЛНО КОМПЕНСИРАНЕ НА НЕБЛАГОПРИЯТНИТЕ ПОСЛЕДСТВИЯ ОТ ОСЪЩЕСТВЯВАНЕТО НА ОПРР ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА	41
8.1. МЕРКИ ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ, НАМАЛЯВАНЕ И ВЪЗМОЖНО НАЙ-ПЪЛНО КОМПЕНСИРАНЕ НА НЕБЛАГОПРИЯТНИТЕ ПОСЛЕДСТВИЯ ПРИ ПРИЛАГАНЕТО НА ОПРР	41
8. МОТИВИ ЗА ИЗБОР НА РАЗГЛЕДАНИТЕ АЛТЕРНАТИВИ	46
8.1. МОТИВИ ЗА ИЗБОР НА РАЗГЛЕДАНИТЕ АЛТЕРНАТИВИ:	46
8.2. МЕТОДИ ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА	46
9. МЕРКИ ВЪВ ВРЪЗКА С НАБЛЮДЕНИЕ И КОНТРОЛ ПО ВРЕМЕ НА ПРИЛАГАНЕТО НА ПРР 2021-2027 Г.	47
10. ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ДОКЛАДА ЗА ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА	48

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Програма за „Развитие на регионите“ (ПРР) 2021-2027 г. подлежи на задължителна екологична оценка по реда на глава шеста от Закона за опазване на околната среда (ЗООС), съгласно писмо с изх. № ЕО-28/06.10.2020 г. на министъра на околната среда и водите. Възлагането на изготвянето на ЕО на ПРР 2021 – 2027 г. е в изпълнение на изискванията на чл. 83, ал. 1 от ЗООС, като условията и реда за това са регламентирани в *Наредбата за условията и реда за извършване на планове и програми* (Наредба за ЕО). Съгласно чл. 19а от Наредбата за ЕО е изготвено Задание за определяне на обхвата и съдържанието на ДЕО. Заданието е предоставено за консултации съгласно чл. 19а от Наредбата за ЕО на всички заинтересовани страни, определени в посочената по-горе схема. Получените в резултат на консултациите по Заданието становища са съобразени при изготвяне на настоящият доклад за екологична оценка на ПРР 2021-2027 г.

1. ОПИСАНИЕ НА СЪДЪРЖАНИЕТО НА ОСНОВНИТЕ ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА И ВРЪЗКА С ДРУГИ СЪОТНОСИМИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ

1.1. Основание за изготвяне на Програмата

Основната цел на политиката за регионално развитие в България е да създаде жизнени, икономически силни и устойчиви региони като отговор на неблагоприятните демографски тенденции и задълбочаване на между- и вътрешнорегионалните различия. **Специфичните цели**, които се поставят в Програмата включват:

- *Справяне с негативните демографски тенденции и намаляване на регионалните различия по отношение на населението;*
- *Увеличаване на икономическия растеж на българските региони;*
- *Насърчаване на балансирано териториално развитие чрез полицентрична мрежа от градове, подкрепена от интегрирани инвестиции.*

Горепосочените цели се предвиждат да бъдат постигнати чрез значителна промяна в отношението, възгледите и перспективите към регионалното развитие, което ще се реализира чрез прилагането на интегриран териториален подход. Във фокусът на интегрирания териториален подход е ефективното използване на потенциала на всяка територия в тесен диалог и сътрудничество между институции, работещи на различни нива на управление, както и други заинтересовани страни, действащи на съответната територия.

1.2. Основни цели на ПРР 2021 – 2027 г.

Програма за развитие на регионите е фокусирана върху териториалната цел на политиката „Европа по-близо до гражданите“, но тъй като интервенциите в рамките на тази цел могат да включват мерки, адресиращи всички останали цели на политиката, програмата ще допринесе и за тяхното осъществяване, особено по отношение на

предвидените мерки, свързани с индустриалните зони, енергийната ефективност и устойчивата мобилност, инфраструктурата за секторните политики, свързани с цел на политиката 4 и т.н

В съответствие с член 22 от проекта на Регламента за общоприложимите разпоредби (ROP), ПРР ще се изпълнява чрез прилагането на инструменти за интегрирано териториално развитие, включително ИТИ, с цел постигане на по-добър инвестиционен фокус, по-ефективни и ефикасни интервенции, засилен междусекторен диалог между различни заинтересовани страни и подхода за интегрирано териториално развитие. Програмата ще включва 2 специфични приоритети - един за интегрирано градско развитие и друг за интегрирано териториално развитие на регионите на ниво NUTS 2. Предвиден е и приоритет за техническа помощ, за да се улесни прилагането на новия териториален подход. Интегрираният териториален подход в България ще бъде изпълнен на базата на интегрирани териториални стратегии, съгласно член 23 от ROP и националното законодателство, свързано с политиката за регионално развитие:

- За градско развитие: планове за интегрирано развитие на община за целевите градски общини. Планираният период на действието им е 2021-2027 г. Подкрепените операции ще бъдат избирани от съответните отговорни териториални органи.
- За териториалното развитие на регионите от NUTS 2: интегрирани териториални стратегии за развитие на регионите за планиране от ниво NUTS 2. Планираният период на действието им е 2021-2027 г. Регионалните съвети за развитие ще функционират като териториални органи, отговорни за прилагането на тези стратегии и за предварителния подбор на проекти и мерки, които да бъдат финансирани.

1.2.1. Приоритетна ос 1: Интегрирано градско развитие

Специфична цел („Работни места и растеж“) или пространство за подкрепа (ЕФМДР)

СЦ 1: Насърчаване на интегрираното социално, икономическо и екологично развитие, културното наследство и сигурността в градските райони

В рамките на Приоритет 1 ще бъдат подкрепени 10 градски общини в България, основните центрове на растеж, съгласно с актуализираната НКПР. Това са следните градски общини: Видин, Плевен, Русе, Велико Търново, Варна, Бургас, Стара Загора, Пловдив, София и Благоевград. Всички 10 градски общини образуват общо 4 градски клъстера, разпределени по региони за планиране от ниво NUTS 2. Всеки градски клъстер разполага с отделен бюджет, в рамките на който включените градски общини изпълняват съвместни проекти и се кооперират, за да постигнат по-големи резултати и ефект на съответната територия.

В зависимост от обхвата на Фонда за справедлив преход, може да се наложи евентуална промяна в обхвата на възможностите за финансиране и допустимите дейности за някои от общините по Приоритет 1 на ПРР.

- **Инфраструктурни мерки за насърчаване на икономическата активност:**

- техническа инфраструктура за бизнес и предприемачество;
- инфраструктура (включително сгради) за развитие на бизнес и индустриални зони.

- **Енергийна ефективност и обновяване на жилищни и обществени сгради:**

Обновяването на жилищните и обществени сгради ще бъде изпълнявано в съответствие с Дългосрочната стратегия за саниране на сградния фонд в Република България с хоризонт до 2050 г., като ще се финансират всички видове мерки за енергийна ефективност в сградите, включително:

- Изпълнение на мерки за енергийна ефективност, които са предписани като задължителни за сградата в обследването за енергийна ефективност на сградите, в т.ч.:
 - ✓ По външните сградни ограждащи елементи: подмяна на дограма (прозорци, врати, витрини и др.), топлинно изолиране на външните ограждащи елементи (външни стени, покриви, подове и др.);
 - ✓ По системите за поддържане на микроклимата: основен ремонт, модернизация или подмяна на локални източници на топлина/котелни стопанства или прилежащите им съоръжения; изграждане на системи за оползотворяване на енергията от възобновяеми източници за енергийните потребности на сградата, ако това е технически възможно и икономически целесъобразно; ремонт или подмяна на системите за отопление, охлаждане и вентилация на сградата за повишаване на енергийната ефективност; реконструкция на вертикалната система за отопление; ремонт или подмяна на електрическата инсталация и изпълнение на енергоспестяващо осветление; инсталиране на система за автоматично централизирано управление на топлоподаването при локални източници; инсталиране на система за автоматизирано централизирано управление на осветлението; газифициране на сгради; мерки за повишаване на енергийната ефективност на асансьорите.
 - Дейности по конструктивно възстановяване/усилване, които са предписани като задължителни в техническото обследване на сградите.
 - СМР по сградите, които обхващат: ремонт на покрив; подмяна на асансьори; ремонт на стълбищна клетка, площадки, коридори, асансьори и др.;
 - Съпътстващи строителни и монтажни работи, свързани с изпълнението на мерките за енергийна ефективност и възстановяване на първоначалното състояние, нарушено в резултат на обновяването.
 - Обследвания за енергийна ефективност и технически обследвания на съществуващи сгради.
 - Подобряване достъпа за лица с увреждания до гореспоменатите сгради.
- **Устойчива градска мобилност:**

- Разработване на планове за управление на движението и въвеждане на Интелигентни транспортни системи (ИТС), включващи автоматизирани системи за управление и контрол на движението, за откриване на МПС и за локализация и осигуряване на предимство на МПС от обществения градски транспорт, системи за информация на пътниците в реално време, автоматизирани системи за продажба на билети, подсистеми за връзка, системи за видеонаблюдение за центровете за градска мобилност и др.
- Подобряване на достъпността на спирките на обществения градски транспорт и довеждащата до тях инфраструктура (подлези и надлези);
- Обновяване на транспортната инфраструктура, включително инфраструктура за алтернативни горива за нуждите на обществения градски транспорт, като например гнездовата и контактна мрежа, подобряване на спирки, депа, бази за ремонт, поддръжка и оборудване, зарядни станции;
- Развитие на инфраструктурна маршрутна мрежа с нови дестинации до по-отдалечени жилищни райони и населени места, попадащи в обхвата на градската община;
- Осигуряване на системи за защита от шума;
- Разработване и подобряване на системи за обществен градски транспорт, в това число закупуване на нов, екологосъобразен подвижен състав за нуждите на градския транспорт, който отговаря на европейската нормативна уредба за вредни емисии от двигателите и използване на възобновяеми/алтернативни енергийни източници в градския транспорт.
- Изграждане/обновяване/реконструкция на улични мрежи и транспортна инфраструктура и съоръженията към нея (мостове, тунели, надлези, подлези и др.) като елементи на техническата инфраструктура съгласно чл. 64 (1) от ЗУТ) във връзка с развитието на интегрирана система за обществен транспорт;
- Инфраструктура за развитие на велосипеден транспорт – велосипедни алеи, паркинги за велосипеди, специализирани пътни знаци, сигнализация и др.
- Изграждане/обновяване/реконструкция на пешеходни алеи и тротоари, пешеходни зони, подлези, надлези, транспортна инфраструктура, включително свързани дейности, като поставяне на пътни знаци, информационни табели, маркировка и др., като част от интегрираната система за градски транспорт;
- Подобряване на връзките между интегрирания градски транспорт, междуградския автобусен, железопътен, въздушен, вътрешноводен и морски транспорт, като част от реализиране на интермодални превози — обновяване на общински автогари и съответните предгарови пространства общинска собственост, автобусни спирки на градския транспорт, осигуряващи лесен трансфер към следващия по вид транспорт и логични връзки между елементите на инфраструктурата и други;

- Изграждане/обновяване/реконструкция на зони за паркиране и други мерки по организация на паркирането в близост до ключови възли на обществения градски транспорт извън градския център.
- **Пътна инфраструктура, функционални връзки и пътна безопасност:**
 - пътища от I, II и III клас от републиканската пътна мрежа на територията на 10-те градски общини извън TEN-T мрежата;
 - пътища IV клас на територията на 10-те градските общини (при солидна обосновка и при доказана нужда за постигане целите на социално включване и икономическо развитие);
 - всички видове мерки за пътна безопасност, включително интелигентни транспортни системи, превенция и повишаване на осведомеността.
- **Зелена градска инфраструктура и сигурност в обществени пространства, вкл.:**
 - изграждане на обществени зони за отдих и зелени площи, включително физически елементи на градската среда и зелена инфраструктура за сгради;
 - мерки за повишаване на сигурността в градските обществени пространства, включително пътна безопасност и подобряването на готовността на институциите да реагират в случай на инциденти;
 - обновяване на квартали/специфични територии от градовете с неблагоприятни социално-икономически характеристики;
 - създаване на достъпна архитектурна среда.
- **Образователна инфраструктура:**
 - инфраструктура за предучилищно, училищно и висше образование, включително детски градини;
 - доставка и монтаж на специфични и иновативни инструменти и оборудване за подкрепената инфраструктура.
- **Общинско жилищно настаняване:**
 - подкрепа за осигуряването на модерни и достъпни общински жилища за настаняване на уязвими групи от население и други групи в неравностойно положение, включително роми, чрез изграждане, реконструкция, ремонт и разширяването на достъпни жилища за настаняване на представители на целевите групи и рехабилитация на прилежащите пространства;
 - подкрепа за прилагане на иновативни подходи за финансиране на жилищната политика в общините, включително експериментирание и връзки с устойчивото градско развитие;
 - насърчаване на архитектурния дизайн и изграждането на жилища, прилагащи принципи за устойчивост на околната среда, със специално внимание към смекчаването и адаптирането на изменението на климата.
- **Здравна и социална инфраструктура:**

- развитие на здравна и социална инфраструктура и оборудване за предоставяне на интегрирани здравно-социални и социални услуги в общността за уязвими групи, възрастни хора, хора с увреждания или деца, включително детски ясли;

• **Култура и спорт:**

- инфраструктура и оборудване за масов спорт;
- инфраструктура и оборудване за културни организации и сгради.

• **Туризм:**

- мерки, свързани с развитието, подобряването, разширяването и социализацията на туристическите зони и свързаната с тях инфраструктура.

1.2.2. Приоритетна ос 2: Интегрирано териториално развитие на регионите
Специфична цел („Работни места и растеж“) или пространство за подкрепа (ЕФМДР)
СЦ 2: Насърчаване на интегрираното социално, икономическо и екологично развитие, културното наследство и сигурността в различни от градските райони.

Всички градски общини на територията на България, с изключение на 10-те градски общини по Приоритет 1, ще имат възможност да получат подкрепа по ПРР 2021 – 2027 г. това са: Враца, Ловеч, Лом, Монтана, Троян, Габрово, Горна Оряховица, Севлиево, Разград, Свищов, Силистра, Добрич-град, Търговище, Шумен, Сливен, Ямбол, Нова Загора, Айтос, Карнобат, Казанлък, Свиленград, Харманли, Димитровград, Кърджали, Хасково, Асеновград, Велинград, Смолян, Пазарджик, Пещера, Панагюрище, Карлово, Ботевград, Гоце Делчев, Дупница, Кюстендил, Перник, Петрич, Самоков и Сандански

В зависимост от обхвата на Фонда за справедлив преход, може да има нужда от евентуална промяна в обхвата на възможностите за финансиране и допустимите дейности за някои общини по Приоритет 2 от ПРР.

Видовете мерки, които могат да бъдат подкрепени по линия на ПРР, са в следните области:

- **Здравна и социална инфраструктура, включително детски ясли;**
- **Образователна инфраструктура за предучилищно, училищно и висше образование, включително детски градини и професионално обучение**
- **Културна инфраструктура**
- **Спортна инфраструктура**
- **Жилищно настаняване, включително обновяване на квартали/специфични територии от градовете с неблагоприятни социално-икономически характеристики;**
- **Енергийна ефективност и кръгова икономика, в т.ч.:**

Обновяването на жилищните и обществени сгради ще бъде изпълнявано в съответствие с Дългосрочната стратегия за саниране на сградния фонд в Република България с хоризонт до 2050 г., като ще се финансират всички видове мерки за енергийна ефективност в сградите, включително:

- Изпълнение на мерки за енергийна ефективност, които са предписани като задължителни за сградата в обследването за енергийна ефективност на сградите, в т.ч.:

- По външните сградни ограждащи елементи: подмяна на дограма (прозорци, врати, витрини и др.), топлинно изолиране на външните ограждащи елементи (външни стени, покриви, подове и др.);
- По системите за поддържане на микроклимата: основен ремонт, модернизация или подмяна на локални източници на топлина/котелни стопанства или прилежащите им съоръжения; изграждане на системи за оползотворяване на енергията от възобновяеми източници за енергийните потребности на сградата, ако това е технически възможно и икономически целесъобразно; ремонт или подмяна на системите за отопление, охлаждане и вентилация на сградата за повишаване на енергийната ефективност; реконструкция на вертикалната система за отопление; ремонт или подмяна на електрическата инсталация и изпълнение на енергоспестяващо осветление; инсталиране на система за автоматично централизирано управление на топлоподаването при локални източници; инсталиране на система за автоматизирано централизирано управление на осветлението; газифициране на сгради; мерки за повишаване на енергийната ефективност на асансьорите.
- Дейности по конструктивно възстановяване/усилване, които са предписани като задължителни в техническото обследване на сградите.
- СМР по сградите, които обхващат: ремонт на покрив; подмяна на асансьори; ремонт на стълбищна клетка, площадки, коридори, асансьори и др.;
- Съпътстващи строителни и монтажни работи, свързани с изпълнението на мерките за енергийна ефективност и възстановяване на първоначалното състояние, нарушено в резултат на обновяването.
- Обследвания за енергийна ефективност и технически обследвания на съществуващи сгради.
- Подобряване достъпа за лица с увреждания до гореспоменатите сгради.

• **Инвестиции за устойчива градска мобилност:**

- Разработване на планове за управление на движението и въвеждане на Интелигентни транспортни системи (ИТС), включващи автоматизирани системи за управление и контрол на движението, за откриване на МПС и за локализация и осигуряване на предимство на МПС от обществения градски транспорт, системи за информация на пътниците в реално време, автоматизирани системи за продажба на билети, подсистеми за връзка, системи за видеонаблюдение за центровете за градска мобилност и др.
- Подобряване на достъпността на спирките на обществения градски транспорт и довеждащата до тях инфраструктура (подлези и надлези);

- Обновяване на транспортната инфраструктура, включително инфраструктура за алтернативни горива за нуждите на обществения градски транспорт, като например гнездовата и контактна мрежа, подобряване на спирки, депа, бази за ремонт, поддръжка и оборудване, зарядни станции;
 - Развитие на инфраструктурна маршрутна мрежа с нови дестинации до по-отдалечени жилищни райони и населени места, попадащи в обхвата на градската община;
 - Осигуряване на системи за защита от шума;
 - Разработване и подобряване на системи за обществен градски транспорт, в това число закупуване на нов, екологосъобразен подвижен състав за нуждите на градския транспорт, който отговаря на европейската нормативна уредба за вредни емисии от двигателите и използване на възобновяеми/алтернативни енергийни източници в градския транспорт.
 - Изграждане/обновяване/реконструкция на улични мрежи и транспортна инфраструктура и съоръженията към нея (мостове, тунели, надлези, подлези и др.) като елементи на техническата инфраструктура съгласно чл. 64 (1) от ЗУТ) във връзка с развитието на интегрирана система за обществен транспорт;
 - Инфраструктура за развитие на велосипеден транспорт – велосипедни алеи, паркинги за велосипеди, специализирани пътни знаци, сигнализация и др.
 - Изграждане/обновяване/реконструкция на пешеходни алеи и тротоари, пешеходни зони, подлези, надлези, транспортна инфраструктура, включително свързани дейности, като поставяне на пътни знаци, информационни табели, маркировка и др., като част от интегрираната система за градски транспорт;
 - Подобряване на връзките между интегрирания градски транспорт, междуградския автобусен, железопътен, въздушен, вътрешноводен и морски транспорт, като част от реализиране на интермодални превози — обновяване на общински автогари и съответните предгарови пространства общинска собственост, автобусни спирки на градския транспорт, осигуряващи лесен трансфер към следващия по вид транспорт и логични връзки между елементите на инфраструктурата и други;
 - Изграждане/обновяване/реконструкция на зони за паркиране и други мерки по организация на паркирането в близост до ключови възли на обществения градски транспорт извън градския център.
- **Пътна инфраструктура, функционални връзки и пътна безопасност:**
- пътища от I, II и III клас от републиканската пътна мрежа извън TEN-T мрежата на територията на цялата страна;
 - пътища IV клас на територията на градските общини (при покриване на определени критерии и обосновка за необходимост);
 - всички видове мерки за пътна безопасност, включително интелигентни транспортни системи, превенция и повишаване на осведомеността и др.

- **Качествена и безопасна среда, включително зелена инфраструктура**
- **Мерки за насърчаване на икономическата активност** (включително инвестиции в индустриални зони или друга инфраструктура за развитие на икономически дейности и подкрепа за иновации и развитие на МСП)
- **Туризм**
- **Културно-историческо наследство**
- **Други действия**, допустими по ЕФРР и идентифицирани въз основа на подхода „отдолу-нагоре“, при спазване на ясна процедура за демаркация с други програми.

1.2.3. Приоритетна ос 3: Техническа помощ

В съответствие с член 30 на проекта за РОР за програмния период 2021-2027 г., България планира да използва техническа помощ за ефективно управление и администриране на подкрепата за регионално развитие по ЕФРР.

УО на ПРР предвижда да подкрепя мерки във всяка една област на интервенция, съгласно Приложение I към проекта на РОР, като предвижда следния индикативен списък от дейности за подкрепа:

- **Информация и комуникация:** подобряване на обмена на информация, включително чрез иновативни инструменти и уеб-базирана платформа с цел достигане до по-широк кръг хора и до по-голям брой целеви групи; организиране на информационни събития (конференции, информационни дни, и т.н.), посветени на възможности за финансиране, постигнати резултати от програмата.
- **Подготовка, изпълнение, мониторинг и контрол** – дейности, насочени към подобряване на контрола, одита и юридическите и представителните услуги; дейности по оценка на административния процес.
- **Оценка и проучвания, събиране на данни** - оценки на ефективността и ефикасността на изпълнение на програмата, включително събиране на данни; извършване на проучвания, анализи, включително за нуждите на подготовката за програмния период след 2027 г.; въпросници за получаване на обратна връзка от бенефициентите.
- **Укрепване на капацитета на органите на държавите членки, бенефициентите и съответните партньори:** дейности, насочени към обезпечаване на ефективен работен процес за прилагане на регионалната политика; разработване на практически насоки и семинари за бенефициенти, членове на РСР, партньори; семинари и обучения за служителите на УО, РСР, градските власти, участващи в изпълнението на програмата, други бенефициенти, членове на Комитета за наблюдение;

Управляващият орган планира да задели по-голямата част от средствата за дейностите, свързани с укрепване на капацитета на органите на държавата-членка, бенефициентите и съответните партньори. Мотивите за това решение се основават на

факта, че е необходимо достатъчно финансиране за успешната реализация на подхода „отдолу-нагоре“, който ще бъде приложен в програмния период 2021-2027 г.

1.3. Връзка на програма „Развитие на регионите“ за периода 2021 – 2027 г. с други съотносими планове и програми

Проекта на ПРР 2021–2027 г. е в съответствие и е съобразен със следните стратегически и планови документи:

- *Оперативна програма „Региони в растеж“ за периода 2014 – 2020 г.*
- *Други програми за програмния период 2021 – 2027 г.*
- *Национална програма за развитие: България 2030 г. одобрена с Решение №33 на Министерски съвет от 20 януари 2020 г.*
- *Национална стратегия за регионално развитие на Република България (НСРР) за периода 2012 – 2022 г. и нейната междинна оценка, приета с Решение №696 на Министерски съвет от 24.08.2012 г.*
- *Национална концепция за пространствено развитие (НКПР) за периода 2013-2025 г. и нейната актуализация 2019 г.*
- *Национална програма за реформи на България, актуализация 2020 г.*
- *Проекти на Интегрирани териториални стратегии за шестте региона за планиране на ниво NUTS 2 за периода 2021-2027 г. (ИТСП) (Северен централен регион, Североизточен регион, Северозападен регион, Южен централен регион, Югозападен регион, Югоизточен регион)*
- *Дългосрочна национална стратегия за помагане обновяването на националния сграден фонд от жилищни и нежилищни сгради до 2050 г.*
- *Националната стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие до 2030 г.*
- *Национална стратегия за управление и развитие на водния сектор в Република България и План за действия към нея в краткосрочна (2013-2015 г.), средносрочна (2016- 2021 г.) и дългосрочна (2022-2037 г.) перспектива*
- *Национална програма за действие за устойчиво управление на земите и борба с опустиняването в Република България (актуализация за програмен период 2014-2020 г.);*
- *Стратегия за опазване на околната среда в морските води на Черно море на Република България 2016-2021 г. (Морска стратегия);*
- *Морски пространствен план на Република България за периода 2021-2035 г. (проект);*
- *Стратегия за биологичното разнообразие в Република България.*
- *Национална програма за контрол на замърсяването на въздуха (2020-2030 г.), приета с Решение №541 на Министерски съвет от 13.09.2019 г.*
- *Национална програма за подобряване качеството на атмосферния въздух (2018-2024 г.), приета с Решение №334 на Министерски съвет на 07.06.2019 г.*

- *Планове за управление на речните басейни в Дунавския, Черноморския, Източнобеломорския и Западнобеломорския район (ПУРБ 2016-2021 г.) и тяхната актуализация (2022-2027 г.)*
- *Планове за управление на риска от наводнения в Дунавския, Черноморския, Източнобеломорския и Западнобеломорския район (ПУРН 2016-2021 г.) и тяхната актуализация (ПУРН 2022-2027 г.)*
- *Предварителни оценки на риска от наводнения за Дунавски район, Черноморски район, Източнобеломорски район и Западнобеломорски район за басейново управление във връзка с разработване на втори цикъл Планове за управление на риска от наводнения*
- *Актуализация на енергийната стратегия на Република България до 2020 г.*
- *Областни стратегии за развитие*
- *Общински програми за опазване на околната среда и други стратегически документи на местно ниво*

2. ТЕКУЩО СЪСТОЯНИЕ НА КОМПОНЕНТИТЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

2.1. Климат и климатични условия в България

България като част от Европа, разположена в нейната югоизточна част и в източната част на Балканския полуостров, попада в сферата на проявление на два климатични пояса - европейски-континентален, (и то в неговата континентална разновидност), и континентално-средиземноморски, както и на прехода между тези два климатични пояса.

Влиянието на водните басейни се проявява чрез общата атмосферна циркулация и местната циркулация покрай водните басейни. Макар, България да бъде отдалечена от Атлантическия океан, тя попада под неговото климатично влияние, поради западния пренос на въздушни маси в умерения пояс на Северното полукукло. Образованията над Атлантика и придвижващи се на изток въздушни маси със своите свойства и главно с повисокото съдържание на влага оказват пряко въздействие върху климата на страната.

Влиянието на Средиземно море, макар и по-близо разположено, е по-слабо, и се проявява по-значително, предимно в южните части на страната. То се чувства най-вече през зимното полугодие. Влиянието на Средиземно море върху климата на България е възпрепятствано от голямата надморска височина на Рило-Родопския масив. Въздушни маси от Средиземно и Егейско море достигат нашата територия предимно по долините на реките Марица, Места и Струма.

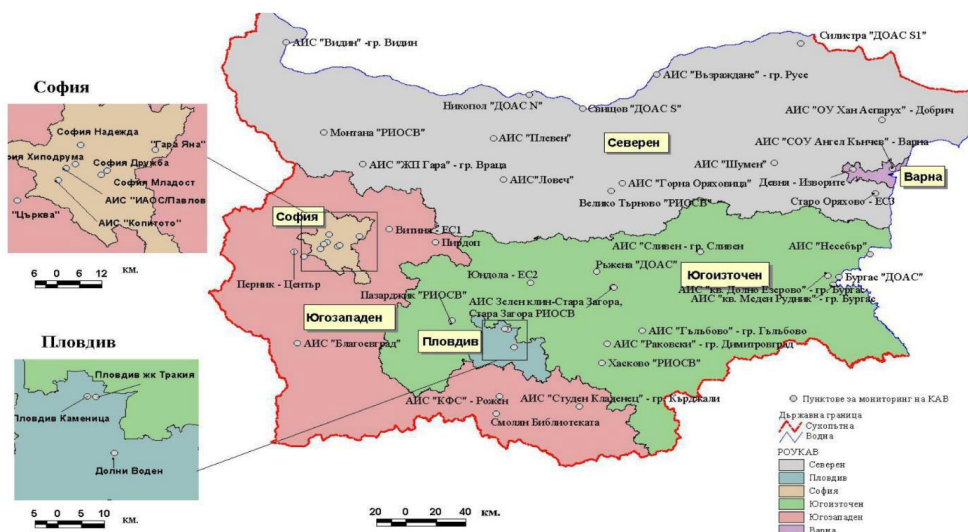
2.2. Качество на атмосферния въздух по РОУКАВ

Съгласно изискванията на националното и европейско законодателство територията на България е разделена на шест Района за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух (РОУКАВ) – Агломерация Столична, Агломерация

Пловдив, Агломерация Варна, Северен/Дунавски район, Югозападен район и Югоизточен район.

Фигура 1 Райони за оценка и управление на КАВ

Източник: ИАОС

В Националната система за мониторинг на КАВ ежедневно се контролират концентрациите на основните показатели, съгласно закона за чистотата на атмосферния въздух (ЗЧАВ): фини прахови частици (ФПЧ₁₀, ФПЧ_{2.5}), серен диоксид, азотен диоксид/азотни оксиди, въглероден оксид, озон, бензен, олово, кадмий, никел, арсен, полициклични ароматни въглеводороди (ПАВ). Допълнително, според характера и източниците на емисии в отделни райони от територията на страната се контролират специфичните показатели като: амоняк, аерозоли на сярна киселина, толуен, ксилен, стирен, серовъглерод, сероводород.

През 2019 г. замърсяването на атмосферния въздух с ФПЧ₁₀ продължава да бъде основен проблем за качеството на атмосферния въздух на национално ниво. Превишения на нивата на ФПЧ₁₀ през 2019 г. са регистрирани във всички райони за оценка и управление на КАВ. Източник на регистрираните наднормени замърсявания са битовите, транспортните и промишлените дейности на територията на съответните общини, както и замърсените и лошо поддържани пътни настилки. Допълнителен принос към замърсяването на атмосферния въздух с прахови частици оказва и влиянието на неблагоприятните метеорологични условия в страната като продължителното време с ниска скорост на вятър и продължителни засушавания.

2.3. Състояние на водите

2.3.1. Повърхностни води

Управлението на водите в България се осъществява на национално и басейново ниво. Със закона за водите и в съответствие с Директива 2000/60/ЕО, у нас са определени

4 района за басейново управление: Дунавски, Черноморски, Източнобеломорски и Западнобеломорски, за които отговарят едноименните басейнови дирекции.

Управлението на водостопанските системи се извършва на технологичен и басейнов принцип в съответствие с условията на разрешителните за водоползване и ползване на водните обекти за различни стопански дейности и за заустване на отпадни води в тях.

Дунавския район за басейново управление (ДРБУ) обхваща обща площ от 47 225 м² (42.5% от територията на страната) и включва над 700 реки, обединени в 11 водосборни басейна: Дунав, Огоста, Реки западно от Огоста, Искър, Вит, Осъм. Янтра, Русенски Лом, Дунавски добруджански реки, Ерма и Нишава.

Повърхностните води в Черноморския район за басейново управление включва оттока формиран от 9 речни басейна. Основните течения в тях са реките Шабленска, Батова, Провадийска, Камчия, Фандъклийска, Панаир дере, Двойница, Вая, Дращела, Хаджийска, Ахелой, Курбандере, Айтоска, Чукарска, Русокастренска, Средецка, Факийска, Изворска, Маринка, Ропотамо, Дяволска, Караагач, Велика, Силистар, Резовска и други по-малки реки. Общата водосборна площ, от която се формира повърхностния отток възлиза на 16 568 м². Най-голяма е водосборната област на р. Камчия, следвана от тази на р. Провадийска, Северно-Бургаски реки и р. Мандренска. Източнобеломорски район заема централните части на Южна България и обхваща водосборите на реките Марица, Тунджа, Арда и Бяла река. Те формират началото си на българска територия, след което напускат самостоятелно границите на страната и преминават в Република Гърция и Република Турция. Всичките основни реки в ИБР са част от международния речен басейн на р. Марица, която се влива в Егейско море.

Западнобеломорски район обхваща водосборните области на реките Струма, Места и Доспат, които са трансгранични. Реките Струма (извират от планина Витоша – 2246 m н.в.) и Места (извират от Рила планина - 2240 m н.в.) пресичат държавната граница и се вливат в Егейско море на територията на Република Гърция. Река Доспат (извират от Западните Родопи - 1643 m н.в) пресича държавната граница и устието ѝ е на територията на Република Гърция.

През 2018 г. 1.1% от населението в страната е било на режим на водоснабдяване поради недостиг на вода, предимно сезонен. Най-засегнати от режим на водоснабдяване са областите Габрово (28.2%), Търговище (13.1%) и Сливен (7.8%). Общата дължина на водопроводната мрежа (експлоатирана от ВиК) през 2018 г. е 74 731 км, от която новоизградена 115 км, и реконструирана/подменена 411 километра.

Основната част от водопроводната мрежа в страната е изградена преди 1980 г., т.е. технически обоснованият експлоатационен период на водопроводите, изградени през този период главно от етернитови, стоманени и поцинковани тръби, отдавна е изтекъл. Загубите се формират основно във водоснабдителните сектори (ВиК и напоителни

системи), като техният абсолютен обем не се отчита чрез пряко измерване, а е резултат от изчисления.

2.3.2. Състояние на подземни води

Състоянието на подземните води се следи чрез мрежите за мониторинг на подземните води, които са част от националната система за мониторинг на околната среда (НСМОС). Те са регламентирани със Заповед на министъра на околната среда и водите № РД -715/02.08.2010 г. Състоят се от пунктове за контролен и оперативен мониторинг на химичното състояние на подземните води, пунктове за мониторинг на зони за защита на водите, както и пунктове за мониторинг на количественото състояние на подземните води – измерване на водно ниво в кладенци и на дебити на извори.

В земните недра на България са обособени 170 подземни водни тела, представляващи самостоятелни и значими части от пресни подземни води. От тях 50 тела са в Дунавския район, 40 тела - в Черноморския район, 41 тела - в Източноромановския район и 38 тела - в Западноромановския район за басейново управление на подземните води. Всички подземни водни тела, на територията на Басейновите дирекции са определени като зони за защита на водите, от които се извлича вода за консумация от човека със средно денонощен дебит над 10 m³ или служат за водоснабдяване на повече от 50 човека.

2.4. Състояние на почвите

Почвата като компонент на околната среда е незаменим, ограничен и практически невъзстановим природен ресурс, което налага опазването му от вредни въздействия и унищожаване, както и неговото устойчиво ползване. Най- разпространените форми на увреждане на почвите са химическото замърсяване, различните форми на деградационни процеси /ерозия, киселиняване, засоляване/, почвено запечатване.

В периода 2005 – 2018 г. почвите в страната са в добро екологично състояние по отношение на запасеност с биогенни елементи/органично вещество. Оценката за запасеността им с биогенни елементи се извършва в рамките на Националната мрежа за почвен мониторинг, въз основа на равномерна мрежа 16x16 km, в която се извършват проучвания в 397 пункта. През 2018 г. са взети 636 почвени проби от 106 пункта. През 2018 г., обработваемите земи и постоянно затревените площи се характеризират с високо съдържание на органичен въглерод, азот и средна запасеност с фосфор в двете дълбочини.

2.4.1. Земеползване

Земеползването представя увеличаването или намаляването на площите, заети със земеделски, горски, естествени и полу-естествени, градски и други изкуствено-създадени земи и тенденциите в промените на земеползването (по вид и площ) - за определен период от време.

В периода 2009 – 2018 г. се наблюдава трайна тенденция към увеличаване площите, заети с обработваеми земи и намаляване на необработваемите земи. В сравнение с предходната година обработваемите земи намаляват незначително с 0,3 %.

През 2018 г. използваната земеделска площ (ИЗП)¹ е 5 030 276 ha и заема 45% от територията на страната. Не се наблюдава съществена промяна спрямо предходната година (2017 г.).

Най-висок процент от ИЗП на страната имат областите: Добрич - 7,3% (367 904 ha), Плевен - 6,6% (332 567 ha), Пловдив - 5,9% (296 690 ha) и Бургас – 5,6% (282 819 ha), следват Стара Загора - 5,5% (274 271 ha) и Враца – 4,8% (240 112 ha).

2.4. Състояние на ландшафта в България

“Ландшафт” означава територия, специфичният облик и елементите на която са възникнали като резултат на действия и взаимодействия между природни и /или човешки фактори. Ландшафтът има важна роля в културната, екологичната и социалната сфера, и представлява благоприятстващ икономическата дейност ресурс, който може да допринесе за устойчиво развитие на обществото, осигуряване на по-добро качество на живот на населението чрез опазване, поддържане и устойчивото му развитие.

Съгласно класификационната схема на ландшафтите в България (Петров. П, География на България, 1997 г.), изготвена съгласно класифицирането на природно-териториалните комплекси в България, ландшафтната система включва 4 класа (равнинни, междупланински равнинно-низинни, котловинни и планински ландшафти), 13 типа, 30 подтипа и 77 групи ландшафти, а съгласно схемата на ландшафтното регионално райониране (Петров. П, География на България, 1997 г.) страната се разделя на 4 области (Севернобългарска зонална област на Дунавската равнина, Старопланинска област,

2.5. Биологично разнообразие – флора и фауна, защитени зони и защитени територии

2.5.1. Флора

В южните райони на страната и по черноморското крайбрежие се срещат топлолюбиви и сухолюбиви медитерански видове, а в северните и планинските райони съжителстват много видове, характерни за Средна и Северна Европа. Значителен е и броят на видовете, които се срещат само в България или на Балканския полуостров. Те спадат към категориите *български* и *балкански ендемити*.

Малко повече от 500 вида дървета, храсти и тревисти растения са ограничено разпространени в българската флора. Част от тях са български или балкански ендемити, други са редки растения, остатък от древни флори или видове, чиито основни ареали са извън България.

¹ ИЗП включва: обработваеми земи, трайни насаждения, постоянно затревени, оранжерийни площи и семейните градини

Друга група растения, около 560 вида, са плевели и рудерали, повечето широко разпространени в места, променени под влияние на човешката дейност. Част от тях са в днешните си местообитания от хилядолетия, свързани с развитието на човешката култура още от ранното заселване на българските земи.

В Червена книга на Р България, том I са включени са *общо 808 вида*, разпределени по следния начин: *водорасли* – 6 вида; *мъхове* – 102 вида; *напратообразни растения* – 8 вида; *голосеменни растения* – 4 вида; *покритосеменни растения* – 539 вида; *гъби* – 149 вида (Пеев 2011). Обект на защита (включени в Приложение 3 на ЗБР) са 574 вида висши растения. Предмет на опазване в защитени зони (включени в Приложение 2 на ЗБР) са 21 вида висши растения и мъхове (Закон за биологичното разнообразие).

2.5.2. Фауна

Най-добре проучени в България са гръбначните животни, от които досега са познати 800 вида (източник на информация - Червена книга на Р България, том II, БАН). От огромната група на безгръбначните животни сравнително добре са проучени само някои едноклетъчни, някои паразитни червеи, прешленестите червеи, ракообразните, паякообразните, многоножките, мекотелите и отделни разреди насекоми.

По отношение на прилепната фауна до настоящия момент в България са установени 33 вида прилепи (Benda et al. 2003, Schunger et al. 2004) от общо 35 вида в континентална Европа.

Жилищните и обществени сгради, градските паркове, промишлените зони, пътната инфраструктура и други елементи на урбанистичния ландшафт предлагат много убежища, които прилепите са се научили да използват целогодишно или сезонно. Поне 5 вида прилепи са редовни обитатели на почти всички населени места в България. Числеността в колонии на „градските“ видове прилепи варира от 5–20 екз. до 50 до 150 екз., по изключение и до над 1000 екз.

2.5.3. Защитени територии

Съгласно публичния регистър с данни за броя и вида на защитените територии, наличен на интернет страницата на ИАОС, броя на защитените територии в Република България към 2020 г. е 1 027 с обща площ 584 861.5 ха или 5.27 % от територията на страната.

Според националното законодателство (Закон за защитените територии) защитените територии в страната са 6 категории, съответстващи на категориите на защита според Световния съюз за защита на природата (IUCN), както следва:

- Резервати
- Национален парк („Рила“, „Пирин“, „Централен Балкан“);
- Природни забележителности
- Поддържан резерват

- Природен парк („Беласица“, „Българка“, „Витоша“, „Врачански Балкан“, „Златни пясъци“, „Персин“, „Рилски манастир“, „Русенски Лом“, „Сините камъни“, „Странджа“ и „Шуменско плато“);
- Защитени територии

През 2018 г. са обявени 2 нови защитени територии от категорията „защитена местност“: „Храстовиден очиболец“ и „Стълпище“, с обща площ от 72,2913 ha; увеличена е и площта на една защитена територия с 10,8976 ha – защитена местност „Находище на блатно кокиче в местността „Блатото“; една природна забележителност - „Блатото Алепу“ е прекатегоризирана в защитена местност със същото наименование и е актуализирана площта на 26 защитени територии, на основание чл. 42, ал. 6 от Закона за защитените територии, във връзка с извършени по-точни замервания.

Основен инструмент за управлението на защитените територии са плановете за управление. Планът за управление е документът, който се разработва и прилага с цел регламентиране на действията по опазване на природата, устойчиво ползване на ресурсите и формира дългосрочна визия за развитие на защитената територия.

2.6.3. Защитени зони в България

Мрежата от защитени зони „Натура 2000“ е общоевропейска мрежа, съставена от защитени зони, целяща да осигури дългосрочното оцеляване на най-ценните и застрашени видове и местообитания за Европа в съответствие с основните международни договорености в областта на опазването на околната среда и биологичното разнообразие.

В Република България до края на 2018 г., са приети от Министерски съвет 339 защитени зони (352 на брой, но 13 са с обща граница по двете директиви) от мрежата „Натура 2000“, покриващи общо 34.4% от територията на страната. През декември 2018 г. с Решение на Националния съвет по биологично разнообразие се одобриха две нови защитени зони BG0000636 „Ниска Рила“ за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна и BG0002129 „Рила буфер“ за опазване на дивите птици.

В края на 2018 г. броят на определените защитени зони, съгласно Директивата за птиците в Република България е 119 с площ 2 523 661 ha (22.7% от общата територия на страната) а броят на определените защитени зони съгласно Директивата за местообитанията е 233 с площ 3 326 973 ha (30% от общата територия на страната). Защитените зони включват общо 282 135 ha морски пространства.

2.7. Културно-историческо наследство

България е на трето място в Европа, след Гърция и Италия, по брой и разнообразие на открити паметници на културата. На територията на страната регистрираните недвижими паметници на културата са около 40 000 обекта, между които около 10 000

гробници и селищни могили. От общия брой на паметниците на културата 21 000 са обявените (вписани) паметници, а 19 000 са декларираните (класирани) паметници. Най-голям е дялът на архитектурните паметници на културата – 20 000, археологическите паметници на културата са 15 500, а 4 500 са историческите, художествените и др. В България в над 220 музея има около пет и половина милиона културно-исторически експоната. България е богата на паметници на културата от всички исторически епохи, разположени по цялата територия на страната.

2.8. Отпадъци

Образуваните битови отпадъци в България за 2018 г. са 2862 kt. От 2009 г. насам се наблюдава тенденция към намаляване на образуваните отпадъци, като от 2011 г. до 2016 г. количествата на образуваните битови отпадъци остава относително постоянна, с изключение на 2017 г. За 2018 г. има намаляване спрямо леко несъществено завишение 2017 г. спрямо 2016 г.

Количествата включват както образуваните битови от домакинствата, така и подобните отпадъци с произход от бита, образувани от административните сгради, търговски обекти, училища и др. обществени места. Дялът на обслужваното население от системите за организирано сметосъбиране към 2018 г. достига до 99.8%, като обслужваните населени места са 4698 броя. За 2018 г. образуваните битови отпадъци на човек от населението са 407 кг/човек/година.

През 2018 г. в страната са образувани 497 хл.т. отпадъци от опаковки, което е 71 кг./жител, норма на образуване на отпадъци от опаковки (при постоянно население към 31.12.2018 г. – 7 025 037 души).

От тях:

- 131 359 т. са пластмасови отпадъци от опаковки;
- 168 840 т. - хартиени и картонени (вкл. композитни) отпадъци от опаковки;
- 37 625 т. - метални отпадъци от опаковки;
- 65 011 т. - дървените отпадъци от опаковки;
- 90 950 т. - стъклени отпадъци от опаковки;
- 3 708 т. попадат в категорията „други”.

Към 2018 г. са постигнати националните цели за рециклиране по материали за всички видове опаковки: стъклени, пластмасови, хартиени/картонени, метални и дървени.

2.8. Вредни физични фактори

Шумът е свързан с много човешки дейности, но шумът от движението на пътният, железопътният и въздушният трафик е този, който има най-голямо въздействие. Това се явява проблем особено за градската среда

Около 20 % от населението на ЕС страда от нива на шум, които здравните специалисти считат за неприемливи, т.е. което може да доведе до раздразнителност, нарушаване на съня и сериозни последици за здравето. Световната здравна организация е изчислила, че около 40 % от населението на ЕС е изложено на шум от трафик с нива, надвишаващи 55 dB(A), и че повече от 30 % са изложени на нива, надминаващи 55 dB(A) през нощта.

Неблагоприятно е подчертаното задържане на високите шумови нива от диапазона 68-72 dBA в градовете Пловдив, Варна, Русе, Бургас, Стара Загора, София, Велико Търново, Враца, Габрово, Сливен, Кюстендил, Дупница, Хасково. Това означава утвърждаване на утежнена акустична обстановка в урбанизираната среда, която би могла да се свърже с възникването на здравен риск. Във връзка с голямата плътност на застрояване и гъстота на обитаване София остава лидер по рисковата шумова експозиция на населението.

2.9. Материални активи и компоненти на околната среда, които потенциално ще бъдат повлияни

Материалните активи са компонент на антропогенната среда, който силно ще бъде засегнат от ПРР 2021-2027. В рамките на ПРР се очаква да бъдат повлияни следните видове инфраструктура:

- Сграден фонд на обществената администрация;
- Сграден жилищен фонд;
- Паркове и детски площадки в градовете;
- Инфраструктура за пешеходци и за хора с увреждания;
- Инфраструктура за велосипедисти;
- Пътна инфраструктура;
- Улично осветление;
- Инфраструктура на съществуващите индустриални зони;
- Спортна инфраструктура;
- Културна инфраструктура;
- Образователна инфраструктура;
- Здравна инфраструктура;
- Социална инфраструктура;
- Инфраструктура за обществен транспорт;

Подобряването на материалните активи в контекста на ПРР 2021-2027 г., които потенциално ще окажат положително въздействие върху компонентите на околната среда са:

- Води - материалните активи, свързани с управление на водите са ВиК инфраструктурата, която ще бъде положително повлияна от ПРР 2021-2027 г. Към настоящият момент системите за централно водоснабдяване покриват 99.4% от населението при високо качество на питейната вода, но загубите на вода от водопроводната мрежа остават високи предвид силната ѝ амортизираност. Проекта на ПРР 2021-2027 г. предвижда изграждането на нови ВиК сградни инсталации в жилищни и административни сгради.
- Климат - България е разположена в един от регионите, който е особено уязвим към изменението на климата. През последните десетилетия честотата и интензитета на екстремните метеорологични явления се увеличава значително. ПРР ще осигури сериозен принос за намаляване на нивата на въглеродните емисии чрез реализация на мерки за енергийна ефективност в административни и жилищни сгради. Следва да се отбележи и ефектът, който ще имат инвестициите в рамките на приоритетните оси на програмата върху въглеродните емисии и целта на Европа 2020 за намаляването им с 20%. В България основен източник на парникови газове са автомобилният транспорт и жилищното отопление, което освен, че сериозно повишава потреблението на енергия, на много места се осигурява чрез въглища и дърва, а това оказва отрицателно въздействие върху околната среда и повишава нивата на въглероден двуокис.
- Въздух (източници на емисии на вредни вещества) - Основен източник на регистрираните наднормени замърсявания са изгарянето на горива за битово отопление, транспортът (включително замърсените и лошо поддържани пътни настилки) и промишлените дейности на територията на съответните общини. Допълнителен принос към замърсяването на атмосферния въздух с прахови частици оказва и влиянието на неблагоприятните климатични условия в страната като продължителното време с ниска скорост на вятъра и продължителни засушавания. ПРР 2021-2027 г. ще осигури в материални активи в електромобилността (включително инфраструктура за алтернативни горива за нуждите на обществения градски, закупуване на нов, екологосъобразен подвижен състав за нуждите на градския транспорт и др.), в зелени пояси, газифициране на жилищни и административни сгради и др.

2.10. Население и човешко здраве

Към 31.12.2019 г. населението на България е 6 951 482 души, като в сравнение с предходната година, то е намаляло с 48557 души. Броят на жените е 3 581 836, а на мъжете 3 369 646. В градовете живеят 5 125 407, а в селата 1 826 075. Запазват се спрямо предходната година дяловете на живеещите в градовете и селата. Продължава трайна тенденция за обезлюдяване на населените места, предимно селата и то в пограничните

северозападни и югоизточни райони. Това представлява сериозен проблем за икономическото развитие, а в бъдеще и за държавното и регионално управление и индикатор за задълбочаващите се различия между условията на работа и живот в градовете и селата.

Естественят прираст на населението през 2019 г. е -46545. Това намаление се дължи основно на негативните демографски тенденции в селата, където естественят прираст е близо 3 пъти по-голям от този в градовете. Броят на родените през 2019 е 61 882. Живородените деца са 61 535, а мъртвородените 344. Запазва се дълготрайната тенденция за намаляване на раждаемостта.

Запазва се и високото ниво на смъртност в България. Високото ниво на смъртност – обща и преждевременна е продължение на започналата преди 50 години трайна тенденция на нарастване на този показател. Броят на умрелите лица през 2019 г. 108 083. Запазва се тенденцията смъртността да бъде по-висока при мъжете -56 118, отколкото при жените – 51 696 и в селата, отколкото в градовете.

Средната продължителност на живота у нас през периода 2016-2018 г. достигнала 74.83 години. Показателят при мъжете остава по-нисък от този при жените – съответно 71.37 и 78.39. Очакваната средна продължителност на живот в България е по-ниска от тази в Европейския съюз (80.9 години);

2.10.1. Заболеваемост и болести

През 2018 г. в България са регистрирани общо 48 092 случая на остри заразни заболявания (без грип и ОРЗ, туберкулоза, СПИН и полово предавани инфекции) с 4 301 случая по-малко в сравнение с 2017 г., когато са регистрирани 52 393 случая. Пониженият брой заболявания се дължи предимно на намаляването на заболяемостта от варицела, от гастроентерити, ентероколити, от вирусен хепатит А и ротавирусен гастроентерит.

През 2018 г. са регистрирани общо 148 142 заболявания от грип и остри респираторни заболявания и заболяемостта е 3 883,26 на 10 000 население. Заболеваемостта от злокачествени заболявания като цяло е най-ниска в Югозападния район и Югоизточния район – във всички области, включени в тези райони заболяемостта е по-ниска от средната за страната. В Североизточния район заболяемостта е приблизително както средната за страната. В Северозападния, Северен централен и Южен централен район е налице широка диференциация по области – налице са области със значително по-висока заболяемост от средната за страната и области с по-ниска от средната за страната. Като цяло, с най-ниски стойности за злокачествени заболявания са областите София-област (ЮЗР), Кърджали (ЮЦР), Благоевград (ЮЗР) и др.

През 2018 г. честотата на новите случаи на заболявания от злокачествени новообразувания намалява спрямо предходната година и е 406.7 на сто хиляди души от

населението. Висока е заболяемостта от злокачествени новообразувания на: млечната жлеза при жените; простатата; кожата; трахеята, бронхите и белия дроб; дебелото черво, право черво (ректум), анус и анален канал и т.н. През 2018 г. заболяемостта от злокачествени новообразувания при децата до 17 години е 4.8 на сто хиляди, като с най-висока честота са злокачествените заболявания на лимфната, кръвотворната и сродните им тъкани - 2.8 на сто хиляди. Следват злокачествените новообразувания на окото, главния мозък и други части на централната нервна система - 0.8 на сто хиляди; пикочната система - 0.3 на сто хиляди, женските полови органи, кости и ставни хрущали, мезотелиална и меки тъкани, щитовидна и други ендокринни жлези, неточно определени, вторични и неуточнени локализации, мъжките полови органи - по 0.2 на сто хиляди, и т.н.

3. Развитие на околната среда при прилагането на ПРР 2021-2027 г.

В тази част на доклада за екологична оценка се проследява развитието на околната среда при прилагането на ПРР 2021-2027 г на база разгледани в т. 9 алтернативи – алтернатива №1 от април 2020 г. и алтернатива №2 от септември 2020 г. В Таблица №41 е представено развитието на аспектите на околната среда и човешкото здраве при прилагането на алтернатива 1, а в таблица №25 развитие на аспектите на околната среда при прилагането на алтернатива 2.

3.1. Развитие на аспектите на околната среда при прилагането на Алтернатива 1 на ПРР 2021-2027 г.

Кратко описание на Алтернатива 1: Първия вариант на проекта на ПРР 2021-2027 г. е разработен през април 2020 г., включващ 3 приоритни оси за развитие:

- Приоритетна ос 1 – „Интегрирано градско развитие“ с 9 подприоритета“;
- Приоритетна ос 2: - „Интегрирано териториално развитие на регионите “ с 13 подприоритета;
- Приоритетна ос 3: „Техническа помощ“

Варианта на програмата от април 2020 г., представлява първия работен документ на ПРР 2021-2027 г., в който общо са разписани приоритетните оси и заложените към тях подприоритети. В по-голямата част от разгледаните подприоритети липсва конкретна специфика по отношение на дейности, проекти и цели. Първия вариант на програмата очертава рамката на действие, обхващайки всички градски общини на територията на България. По приоритет 1 се финансират 10те градски големи общини (Видин, Плевен, Русе, Велико Търново, Варна, Бургас, Стара Загора, Пловдив, София, Благоевград), а по приоритет 2 - 40 градски общини от ниво NUTS 2.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
РЕГИОНИ В РАСТЕЖ

www.eufunds.bg

www.bgregio.eu

Таблица 1 Развитие на аспектите на околната среда при прилагането на Алтернатива №1 от април 2020 г. на ПРР 2021 -2027г.

Компонент/Фактор на околната	Евентуално развитие при прилагане на Алтернатива 1 на ПРР 2021-2027г.
<i>Климатични фактори и изменение на климата.</i>	По данни от НИМХ и ИАОС, през последните две десетилетия се наблюдава положителна аномалия на средната годишна температура спрямо климатичната норма на периода 1961-1990. Климатът е сложна система, влияеща се от редица фактори, измежду които е и количеството на парникови газове в атмосферата. Изследванията, проведени от департамента по метеорология на Националния институт по метеорология и хидрология към Българска академия на науките (НИМХ), предвиждат повишение на годишната температура на въздуха в България от 0,7 °C до 1,8 °C до 2020 г. Алтернатива 1 на ПРР 2021-2017 г. ще доведе до положителен ефект по отношение на изменение на климата, но реално този ефект към настоящият момент не може да бъде оценен. Алтернативата не съдържа конкретни цели дейности и проекти, които биха допринесли за намаляването на парниковите газове. Като цяло тенденцията за повишаване на средната годишна температура може да бъде смекчена само при драстично намаляване на емисиите на парникови газове, което е съпроводено с обхващането на всички групи източници.
<i>Атмосферен въздух.</i>	За периода 1990-2018 г. в страната се наблюдава трайно понижаване на основните замърсители, емитирани в атмосферния въздух с изключение на фините прахови частици (ФПЧ). През 2018 г. замърсяването на атмосферния въздух с ФПЧ10 продължава да бъде основен проблем за качеството на атмосферния въздух на национално ниво. Източник на регистрираните наднормени замърсявания са битовите, транспортните и промишлените дейности на територията на съответните общини, както и замърсените и лошо поддържани пътни настилки. Очаква се чрез реализацията на Алтернатива 1, качеството на атмосферния въздух за всички градските общини в обхвата на ПРР да се подобри, чрез изпълнение на дейности, описани към приоритетна ос 1 и 2 и по-конкретно в подприоритети: чрез създаване на зони за отдих и зелени площи, зелена инфраструктура и др. Пълна оценка за въздействието върху КАВ, в резултат на реализация на алтернатива 1 като цяло не може да се направи, тъй като липсват конкретни дейности и цели към останалите подприоритети на програмата.
<i>Повърхностни води</i>	През периода 1996-2018 г. се запазва тенденцията, наблюдавана през последните години за подобряване на качеството на водите. Въпреки тази тенденция все още има водни тела определени в риск, като за подобряване на

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

www.eufunds.bg

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
РЕГИОНИ В РАСТЕЖ

www.bgregio.eu

	<p>състоянието им са изготвени програми от мерки за достигане на добро екологично състояние в ПУРБ на четирите басейнови дирекции.</p> <p>В изпълнение на Алтернатива 1, повърхностните води ще бъдат положително повлияни, но реална оценка за положителния ефект върху тях на етап Алтернатива 1 не може да бъде направена, тъй като липсва описание на конкретни дейности и проекти в рамките на разгледаните подприоритети.</p>
<i>Подземни води</i>	<p>Очаква се с изпълнението на Алтернатива 1, състоянието на подземните води да се подобри, чрез изпълнение на проекти, предвидени към разгледаните подприоритети на програмата. При прилагането на Алтернатива 1, реална оценка не може да бъде направена, тъй като в нея не са описани, конкретни дейности и проекти, които биха оказали пряко положително влияние върху подземните води.</p>
<i>Геоложка основа</i>	<p>В изпълнение на Алтернатива 1 ще се запазят тенденциите, наблюдавани към момента. Програмата за развитие на регионите не оказва влияние върху земните недра.</p>
<i>Почви</i>	<p>В последните години се наблюдава забавяне в процесите на замърсяване и ерозия на почвите, което до голяма степен се дължи на преустановяването на дейността на някои предприятия, изградените очистни съоръжения и противоерозионните мероприятия, реализирани в дадени райони, докато в същото време процесите на засоляване и киселяване запазват нивата си. Влиянието на Алтернатива 1 на проекта на ПРР 2021-2027 г. върху компонент „почви“ не може да бъде оценено, тъй като липсва описание на конкретни дейности към разгледаните подприоритетни оси на програмата.</p>
<i>Ландшафт</i>	<p>В изпълнение на Алтернатива 1 състоянието на ландшафта за всички градските общини в обхвата на програмата ще се подобри, чрез изпълнение на дейности по озеленяване на обществени площи и изграждане на елементи на градската инфраструктура. Изпълнението на Алтернатива 1 ще има и положителен ефект за подобряване и/или компенсация на негативните последици от урбанизацията на градската среда.</p>
<i>Биологично разнообразие – растителност, животински свят, защитени зони и защитени територии</i>	<p>През последните години в България се наблюдава все по-голям стремеж към поддържане и възстановяване на биологичното разнообразие, който се изразява в редица стратегически документи на национално и европейско ниво: Оперативна програма за околна среда (ОПОС), Национална програма за развитие: България 2030, Националната стратегия за биологичното разнообразие, Национален план за действие за биологичното разнообразие, Стратегия за биологичното разнообразие до 2020 на Европейския съюз и др.</p>

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

www.eufunds.bg

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
РЕГИОНИ В РАСТЕЖ

www.bgregio.eu

	<p>При осъществяване на залегналите в тях цели се очаква съществено възстановяване на екосистемите, подобряване на екологичната инфраструктура, намаляване броя на инвазивните чужди видове, все по-устойчиво ползване на рибните ресурси, поддържане на благоприятно природозащитно състояние на типовете природни местообитания и видове на локално (ниво зона), биогеографско и на национално ниво, което ще подпомогне и предотвратяването на глобалната загуба на биологично разнообразие.</p> <p>Проекта на ПРР 2021-2027 г. няма да окаже влияние върху елементите на НЕМ, тъй като всички планирани дейности ще се изпълняват в обхвата на градските ареали.</p> <p>Въздействието върху биологичното разнообразие (растителен и животински свят), в резултат на реализация на алтернатива 1 не може да бъде направена, тъй като липсват конкретни дейности и проекти, които ще бъдат осъществявани в градската среда на бенефициентите по програмата.</p>
<i>Културно-историческо наследство</i>	<p>Програмата за развитие на регионите не оказва влияние върху културно-историческото наследство. В изпълнение на Алтернатива 1 са предвидени мерки в обхвата на приоритетна ос 1, свързани с развитието, подобряването, разширяването и социализацията на туристическите зони и свързаната с тях инфраструктура, но конкретни дейности и проекти не са разгледани.</p>
<i>Отпадъци.</i>	<p>Прилагането на Алтернатива 1 на проекта на ПРР 2021– 2027 г. не би имало влияние върху количествата генерирани отпадъци и техният начин на управление, тъй като дейностите, заложи в ПРР 2021-2027 не засягат директно управлението на отпадъците.</p>
<i>Вредни физични фактори – шум.</i>	<p>С Алтернатива 1 на ПРР 2021-2027 г. са предвидените дейности за енергийна ефективност, обновяване на жилищни и обществени сгради, но липсва конкретна специфика по отношение на изпълняваните проекти, с което не може да бъде направена ясна и точна оценка за възможността за намаляване на въздействията от фактор „шум“.</p> <p>При неизпълнението на ПРР не се очаква промяна в настоящата ситуация, отнасяща се до източници на шум, емисии в околната среда и контрол съгласно изискванията на действащото законодателство.</p>
<i>Материални активи.</i>	<p>Влиянието върху компонентите на околната среда, в резултат на подобряване на материалните активи в обхвата на градски общини, с изпълнение на Алтернатива 1 като цяло ще бъде положително, но не може да бъде оценено, тъй като липсва специфика по отношение на планирани дейности и проекти.</p>

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
РЕГИОНИ В РАСТЕЖ

www.eufunds.bg

www.bgregio.eu

Население и човешко здраве.

С изпълнение на Алтернатива 1 като цяло се очаква подобряване качеството на атмосферния въздух, намаляване на нивата на шума в градската среда и подобряване на градския микроклимат, което ще има положителен ефект върху населението и човешкото здраве в обхвата на градските общини, финансирани по програмата.

3.2. Развитие на аспектите на околната среда при прилагането на Алтернатива 2 на проекта на ПРР 2021-2027 г.

Кратко описание на Алтернатива 2: Втория вариант на ПРР 2021-2027 г. е разработен през септември 2020 г. и допълва първия вариант на програмата, разработена през април 2020 г. Работният проект е внесен за официални преговори в ЕК в началото на месец октомври 2020 г.

Втория вариант на програмата съдържа три приоритетни оси:

- Приоритетна ос 1 – „Интегрирано градско развитие“ с 10 подприоритета“;
- Приоритетна ос 2: - „Интегрирано териториално развитие на регионите “ с 13 подприоритета;
- Приоритетна ос 3: „Техническа помощ“, по който ще се финансират дейности за повишаване на административния капацитет на местно ниво.

По приоритетна ос 1 е съсредоточен 6 % от ресурса на ЕФРР на национално ниво за проекти за градско развитие на десетте големи градски общини. Втората ос е за интегрирано териториално развитие на регионите, в която попадат 40 общини, чиито градски центрове са с население над 15 000 души. Те ще изпълняват интегрирани териториални инвестиции. Допълващо ще има достъпа до финансиране от останалите оперативни програми и най-вече по Програма за развитие на селските региони, с което ще се постигне изпълнение на огледални дейности и допълняемост на мерките между

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

www.eufunds.bg

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
РЕГИОНИ В РАСТЕЖ

www.bgregio.eu

градски и селски общини.

Таблица 2 Развитие на аспектите на околната среда при прилагането на Алтернатива 2 от септември 2020 г. на ПРР 2021-2027 г.

Компонент/Фактор на околната	Евентуално развитие при прилагане на Алтернатива 2 ОПРР 2021-2027 г.
<i>Климатични фактори и изменение на климата.</i>	Изпълнението на Алтернатива 2 ще има положително въздействие върху климата, дължащо се на предвидените дейности в рамките на приоритетна ос 1 и 2 за енергийна ефективност (например чрез изграждане и въвеждане в експлоатация на инсталации и съоръжения за оползотворяване на ВЕИ), които ще доведат до редуциране на емисиите на парникови газове и подобряване на микроклимата в градовете. Алтернатива 2 ще има и положително въздействие дължащо се на изграждането на нови и рехабилитацията на зелени площи, зони за отдих и парковете (фонтани, водни площи, озеленяване и др.). Дейностите в областта на енергийната ефективност и зелена градска среда ще имат пряк положителен ефект за подобряване на негативните последици от урбанизацията, влияейки положително на микроклимата на града чрез намаляване на емисиите на парникови газове и топлинния стрес по време на горещите вълни.
<i>Атмосферен въздух.</i>	В рамките на Алтернатива 2 на ПРР 2021-2027 г. са предвидени дейности в областта на транспортната инфраструктура в т.ч. инфраструктура за алтернативни горива за нуждите на обществения градски транспорт, изграждане/обновяване/реконструкция на улични мрежи и транспортна инфраструктура и съоръженията към нея, както и инфраструктура за развитие на велосипеден транспорт. Предвидените дейности в обхвата и на двата приоритета ще имат положително влияние по отношение на редуциране на атмосферните замърсители.
<i>Повърхностни води</i>	Вторият вариант на проекта на ПРР 2021-2027 г. предвижда мерки и дейности с положителен ефект върху състоянието на повърхностните води и в двете разглеждани приоритетни оси. С реализация на дейностите в обхвата на Алтернатива 2 не се очаква отрицателно въздействие върху повърхностни води, тъй като предвидените дейности засягат само вертикални технически ВиК сградни инсталации. Положително въздействие се очаква върху качеството на водите за питейно-битови цели от рехабилитираните водопроводни сградни отклонения, както и предотвратяване на загубите на питейна вода.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
РЕГИОНИ В РАСТЕЖ

www.eufunds.bg

www.bgregio.eu

<i>Подземни води</i>	В обхвата на Алтернатива 2 се предвиждат дейности, които ще засягат само вертикални технически ВиК сградни инсталации за жилищни, обществени сгради, както и на културни, здравни и спортни институции. По отношение на подземните води, реализацията на Алтернатива 2 ще има положително въздействие с изграждане на нови канализационни отклонения, с което ще бъдат предотвратени загуби и разливи на отпадъчни води в подземни води и почви.
<i>Геоложка основа</i>	Ще се запазят тенденциите, наблюдавани към момента със или без реализиране на ПРР 2021-2027 г. Програмата за развитие на регионите не оказва влияние върху земните недра.
<i>Почви</i>	В Алтернатива 2 са заложили дейности, реализирането на които ще бъде свързано с отнемане на почвен слой. Основните загуби на почва се очаква при реализирането на проекти по мярката за Устойчива градска мобилност в т.ч. чрез обновяване на транспортната инфраструктура, включително инфраструктура за алтернативни горива за нуждите на обществения градски транспорт. Като цяло отнемането на почвен слой ще бъде в малки количества, а като се има предвид, че е и на територията на градовете, където почвите не са с добри физико-химични характеристики, загубата на почви може да се оцени като незначителна.
<i>Ландшафт</i>	В изпълнение на Алтернатива 2 състоянието на ландшафта за всички градските общини в обхвата на програмата ще се подобри, чрез изпълнение на дейности по озеленяване на обществени площи и изграждане на елементи на градската инфраструктура. Изпълнението на алтернатива 2 ще има и положителен ефект за подобряване и/или компенсация на негативните последици от урбанизацията на градската среда.
<i>Биологично разнообразие – растителност, животински свят, защитени зони и защитени територии</i>	С изпълнението на Алтернатива 2 се очаква пряко положително въздействие върху растителните видове в резултат на изпълнението на дейностите, свързани с озеленяване и облагородяване на зелени площи и парковете територии. Изпълнението на мерки и дейности в обхвата на Алтернатива 2 няма да доведе до засягане на защитени зони и територии. Очаква се косвено положително въздействие върху най-близките защитени зони и територии, предвид ограничаване на източниците на вредности от градовете и устойчивото им интегрирано развитие. Във връзка с прилагането на проекти в областта на „Енергийна ефективност и обновяване на жилищните сгради“ по двата приоритета, при оценка на сгради за обновяване и/или реконструкция ще се прави оценка за наличие на

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

www.eufunds.bg

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
РЕГИОНИ В РАСТЕЖ

www.bgregio.eu

	<p>защитени видове в тях. При изпълнение на дейности по реконструкция/обновяване на сгради ще се прилага принципа на предпазливостта с цел избягване неумишленото убиване на защитени видове.</p> <p>Приоритетите на ПРР в известен смисъл допълват целите на ОПОС. Без прилагането на ПРР 2021-2027 целевото запазване и подобряване на биоразнообразието ще се постигне с по-бавни темпове, тъй като настоящата ниска енергийна ефективност, недостатъчната превенция на природни рискове и нискоэффективните мерки при бедствия, които засягат биологичното разнообразие, ще продължат да бъдат проблем в следващия програмен период, наред с недостатъчно високото образование на населението по отношение на биоразнообразието и опазването на околната среда. При липса на дейности, свързани с увеличаване на замърсяването на околната среда и експанзия на урбанизацията на регионите не се очаква въздействие върху биоразнообразието.</p>
<i>Културно-историческо наследство</i>	<p>С изпълнението на Алтернатива 2 на ПРР 2021-2027 г. са предвидени дейности в областта на културно-историческото наследство, с което се очаква да се постигне положително въздействие върху административни сгради, които са паметници на културата, както и в градовете които имат исторически център. С неприлагането на ПРР 2021-2027 г. като цяло ще продължи практиката с процедурата за „промяна на предназначението на поземлените имоти“ извън строителните граници на населените места, което ще води до занижен контрол в нарастването на урбанизираните територии, до оскъпяване на мерките по съоръжаването им с необходимата техническа инфраструктура, до влошаване на санитарно-хигиенните условия, до доста негативни последствия за налична слабо проучена или неидентифицирана археология в обсега на тези поземлени имоти; до нарушаване на културния и на историческия ландшафт и пр.</p>
<i>Отпадъци.</i>	<p>Прилагането на Алтернатива 2 на проекта на ПРР 2021– 2027 г. не би имало влияние върху количествата генерирани отпадъци и техния начин на управление, тъй като дейностите, заложи в ПРР 2021-2027 не засягат директно управлението на отпадъците.</p> <p>С неприлагането на ПРР 2021-2027 г. може да се очаква, че ще се запазят тенденциите за обхващане на все по-голяма част от населението от системата за сметосъбиране и системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки, както и че ще бъдат изградени планираните регионални депа за битови отпадъци – Благоевград, Кюстендил и Провадия.</p>

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
РЕГИОНИ В РАСТЕЖ

www.eufunds.bg

www.bgregio.eu

<i>Вредни физични фактори – шум.</i>	Предвидените дейности за енергийна ефективност с Алтернатива 2 – топлоизолация, смяна на дограма, ще доведат до намаляване на нивата на шум в жилищните, производствени и административни сградите на градските общини, финансирани по ПРР. Дейностите като цяло в обхвата на подприоритет „Устойчива градска мобилност“ ще доведат до намаляване на нивата на шума и вибрациите, генерирани при движението на градския транспорт. Към допустимите дейности по този подприоритет е предвидено осигуряването на система за защита от шума чрез поставяне на антивибрационни и шумозащитни елементи.
<i>Материални активи.</i>	<p>С реализацията на Алтернатива 2 се очаква положително въздействие по отношение на материалните активи – в т.ч. сгради, техническа инфраструктура, паркови площи в градовете, повишаване на достъпността на градската среда и тн.</p> <p>В контекста на продължаващата глобална икономическа криза, включително последиците причинени от пандемията COVID-19, може да се очаква, че без наличие на средства по европейските оперативни програми, общините ще имат все по-големи затруднения да покриват текущите си разходи за здравеопазване, образование, култура и социални услуги и вероятността да им остават средства за ремонтни дейности или за инвестиции в енергийна ефективност ще е незначителна. Затова, ако предвидените в ПРР 2021-2027 дейности не се реализират, може да се очаква, че състоянието на образователната, здравната, социалната и културната инфраструктура на страната ще продължи да се влошава и тяхното използване освен некомфортно, може да стане опасно или дори невъзможно.</p> <p>В контекста на постоянно увеличаващите се цени за отопление дори и при липсата на държавни субсидии за мерки за енергийна ефективност, може да се очаква, че част от собствениците на жилища ще продължат с изцяло собствени средства да сменят дограмите си и да поставят външна термоизолация. За съжаление обаче, това най-вероятно ще е възможно само за населението с доходи над средните, за които няма да е проблем да набавят необходимите средства за първоначалната инвестиция в енергийна ефективност (от собствени спестявания или чрез заем от финансова институция).</p>
<i>Население и човешко здраве.</i>	Дейностите в обхвата на Алтернатива 2 ще доведат до подобряване на градската среда, което от своя страна ще доведе до подобряване качеството на атмосферния въздух, намаляване на нивата на шума в градската среда,

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

www.eufunds.bg

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
РЕГИОНИ В РАСТЕЖ

www.bgregion.eu

	<p>подобряване на градския микроклимат, повишаване естетическата стойност на средата, възможностите за почивка и рекреация и достъпността на хората.</p> <p>Ако не се приложи ПРР, няма да се създадат условия за подобряване на социалните услуги и здравеопазването в отделните райони, за подобряване на качеството и достъпът до здравни услуги за населението, което е важен фактор за запазване на здравето на хората, за профилактика на заболяванията, за намаляване на заболяемостта и смъртността на населението. Без прилагане на ПРР могат да се задълбочат някои негативните процеси по отношение на здравето състояние на населението, тъй като ще се създават пречки за осигуряване на по-добро качество на живот за населението и за здравословни условия на живот, което от своя страна ще бъде предпоставка за повишен здравен риск при населението.</p> <p>Разбира се, демографското развитие на даден район не би могло да се предпостави като непосредствен обект на въздействие на регионалната политика. Това развитие е резултат от влиянието на множество социално-икономически и културни фактори, които са в обсега на икономическата, социалната, образователната, здравната, културната и пр. политики.</p>
--	--

4. ХАРАКТЕРИСТИКИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА ЗА ТЕРИТОРИИ, КОИТО ВЕРОЯТНО ЩЕ БЪДАТ ЗНАЧИТЕЛНО ЗАСЕГНАТИ

4.1. Територии, свързани с опазване на водите

Дейности към приоритетна ос 1 **“Интегрирано градско развитие”**, Специфична цел 1: *„Насърчаване на интегрираното социално, икономическо и екологично развитие, културното наследство и сигурността в градските райони“* („Пътна инфраструктура, функционални връзки и пътна безопасност“) са изброени мерки и дейности за изграждане, рехабилитация и реконструкции на улични мрежи, при които би могло да се засегнат повърхностни водни обекти – например преместване или при необходимост от корекция на речното корито;

Дейности към приоритетна ос 2 **“Интегрирано териториално развитие на регионите”**, Специфична цел 2: *„Насърчаване на интегрираното социално, икономическо и екологично развитие, културното наследство и сигурността в различните градските райони“* също са изброени мерки и дейности за изграждане, рехабилитация и реконструкции на улични мрежи, при които би могло да се засегнат повърхностни водни обекти – например преместване или при необходимост от корекция на речното корито;

Предмет на ПРР не са конкретни планове, проекти, програми или инвестиционни предложения, а общата идейна рамка на визията за развитие, което поражда невъзможност за прецизно определяне как и къде точно ще бъдат засегнати от реализирането на дейностите зоните за защита на водите, съгласно чл. 119а, т.1÷4 от Закона за водите.

4.2. Територии, свързани с опазване на биологичното разнообразие

Приоритетните оси, инвестиционните приоритети, специфичните цели и допустими дейности на ПРР 2021-2027 г. засягат преди всичко градска инфраструктура и урбанизирани територии. Допуска се финансиране на проекти по групи дейности „инфраструктурни мерки за насърчаване на икономическата активност“, „здравна и социална инфраструктура“, в рамките на 40 градски общини по приоритетна ос 2 и 10 градски големи общини по приоритетна ос 1. От допустимите дейности за финансиране в рамките на общинската територия става ясно, че те са за вече урбанизирани територии – зони за икономическо развитие, социални сгради, образователна инфраструктура.

4.3. Територии, свързани с опазване на културното наследство

Инвестициите по приоритетна ос 1 и 2 в областта на „Туризма“ предвиждат мерки, свързани с развитието, подобряването, разширяването и социализацията на туристическите зони и свързаната с тях инфраструктура. Териториите, които може да се

очаква, че ще бъдат повлияни от ПРР са преди всичко териториите с НКЦ в неразвита качествено експозиционна среда.

4.4. Обекти подлежащи на здравна защита

Жилищните зони и останалите обекти, подлежащи на здравна защита попадат под прякото въздействие на програмата.

Тъй като ПРР 2021 - 2027 г. не посочва конкретни инвестиционни проекти, не може да се определи конкретна засегната територия от дейностите по програмата, в т.ч. наличието на обекти на здравна защита, отстоянията до тях и евентуалните негативни въздействия. Тези обекти като цяло ще подлежат на процедура по ОВОС (за конкретното инвестиционно предложение, например за изграждане, рехабилитация или реконструкция на път) и на процедура по екологична оценка (за парцеларните планове за пътните обекти и др)

5. СЪЩЕСТВУВАЩИ ЕКОЛОГИЧНИ ПРОБЛЕМИ, ИМАЩИ ОТНОШЕНИЕ КЪМ ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА "РАЗВИТИЕ НА РЕГИОНИТЕ" 2021-2027 Г.

5.1. Климат и атмосферен въздух - Основен проблем по отношение на КАВ е високото съдържание на фини прахови частици под 10 микрона - причините са лошо състояние на пътната мрежа и лошото и поддържане; множеството деградирани територии в градовете като занемарени паркови пространства, оголени междусградски пространства, паркиране върху тревни площи и др.; интензивна строително дейност и липса на контрол на състоянието на камионите,

5.2. Води - Основните източници на замърсяване/въздействие върху повърхностните и подземните води на територията на басейновите дирекции са: неизградени ГПСОВ на населените места, които имат изградена канализация; Нереконструирани и неефективни ГПСОВ на населените места с над 2000 еквивалент жители; Неизградена или недоизградена канализационна мрежа на населените места с над 2000 еквивалент жители и др. Съществуват сериозни проблеми по отношение на качеството на повърхностните води (замърсяване, липса на ПСОВ и т.н.), но те нямат отношение към ПРР 2021-2027 г.

5.3. Почви - Негативните процеси в почвите, имащи отношение към ПРР 2021-2027, се изразяват най-вече с развитие на проблемите свързани с почвено запечатване, ерозия, свлачищни процеси и локално замърсяване.

- *Почвено запечатване;*
- *Почвената ерозия засяга огромни площи от територията на страната.*
- *Свлачищата*
- *Локалното замърсяване на почвите е свързано най-често с транспортната мрежа, складовете за опасни вещества и промишлените предприятия.*

5.4. Ландшафт - Проблемите, свързани с нарушаването на ландшафтите и водещи до промяна на ландшафта и неговите компоненти, имащи отношение към ПРР 2021-2027 са описани по-долу.

- *Липса на нормативна база*
- *Замърсяване на компонентите на ландшафтите;*
- *Промяна на типовете ландшафти*
- *Нарушаване на ландшафтите;*
- *Визуално-естетически въздействия*

5.5. Биологичното разнообразие, флора, фауна - Застрояването или изграждането на туристическа и др. инфраструктура във все повече чувствителни територии (вкл. защитени територии, зони от Натура 2000, редки и уязвими местообитания и екосистеми като влажни зони, поречия, гори и др.) се превръща във все по-сериозен проблем за България през последните години.

Загубата на биологично разнообразие е един от най-големите проблеми за околната среда както в глобален мащаб, така и за България. Под влияние главно на човешките дейности, в днешно време видовете изчезват от 100 до 1000 пъти по-бързо от нормалното. В последните десетилетия почти всички екосистеми и биоразнообразието, което е част от тях, са подложени на редица негативни фактори като разрушаване, фрагментация, замърсяване и свръхексплоатация на местообитания, и промени в климата.

5.6. Културно наследство - Настоящите проблеми, свързани с опазването на културно-историческото наследство на България са: Недостатъчно спазване на изискванията за защита и опазване на НКЦ по реда на ЗКН, ЗУТ; ЗООС и наредбите към тях; Непредвидени и непредприети превантивни мерки на физическа защита и опазване и др.;

5.7. Отпадъци - Съществуващ проблем по отношение на отпадъците и техните местонахождения, имащи отношение към ПРР 2021 – 2027 г., е свързан и с генерирането на строителни отпадъци – такива ще се получат при дейностите, свързани с ново строителство, рехабилитация, реконструкция на съществуващи сгради и обекти на транспортната инфраструктура.

5.8. Рискови енергийни източници: Основните източници и причини за създаване на проблемен акустичен режим са: Висока интензивност на пътния трафик; За голяма част от градовете липса на обходни пътища за транзитно-преминаващи транспортни средства; Движение в режим на тръгване и спиране и неспазване на ограниченията за

скорост (особено по най-ошумените трасета – основните булеварди и отсечки на населените места);

5.9. Материални активи - Макар да липсват официални и обществено достъпни данни за текущото състояние на национално ниво на образователната, здравната, социалната и културната инфраструктура, на базата на частични и неофициални данни, голяма част от тази инфраструктура има нужда от основни ремонтни дейности

5.9. Население и човешко здраве - Увеличаване на заболявания и смъртни случаи от по – силни и чести горещи вълни, особено в градска среда; Увеличаване на травми, смъртни случаи и пост-травматичен стрес вследствие екстремни метеорологични събития;

5. ЦЕЛИТЕ НА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА НАЦИОНАЛНО И МЕЖДУНАРОДНО РАВНИЩЕ, ИМАЩИ ОТНОШЕНИЕ КЪМ ПРР 2021-2027 г., И НАЧИНЪТ, ПО КОЙТО ТЕЗИ ЦЕЛИ И ВСИЧКИ ЕКОЛОГИЧНИ СЪОБРАЖЕНИЯ СА ВЗЕТИ ПОД ВНИМАНИЕ ПО ВРЕМЕ НА ИЗГОТВЯНЕТО НА ПРОГРАМАТА

Целите на опазване на околната среда на национално ниво се съдържат в съответните национални стратегии, програми и планове, изброени в т. 1.3 на доклада за ЕО, поставящи изисквания към опазване на околната среда. Анализът на съответствието на предвижданията на ПРР 2021-2027 г. с целите по опазване на околната среда, е представен посредством следните документи:

На национално ниво:

- *Национална програма за развитие: България 2030 г. одобрена с Решение №33 на Министерски съвет от 20 януари 2020 г.*
- *Националната стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие до 2030 г.*
- *Националната стратегия за намаляване на риска от бедствия 2018-2030 г.*
- *Национална програма за контрол на замърсяването на въздуха (2020 – 2030)*
- *Национална програма за подобряване качеството на атмосферния въздух 2018-2024 г.*
- *Планове за управление на речните басейни за периода 2016- 2021 г.*

На европейско и международно ниво:

- *Програмата за устойчиво развитие за периода до 2030 г. на Организацията на обединените нации (ООН) „Да преобразим света“;*
- *„Европейска зелена сделка“*

6. Вероятни значителни отрицателни въздействия върху околната среда и човешкото здраве при реализиране на предвижданията на ПРР 2021 - 2027 г.

В точката в доклада за ЕО е направена оценка на въздействието на околната среда на ниво приоритетни оси, инвестиционни приоритети, специфични и допустими цели. Оценката не е извършена по приоритетна ос 3 „Техническа помощ“, тъй като предвидените дейности са свързани с подобряване на обмена на информация, организиране на информационни събития (конференции, информационни дни, и т.н.), посветени на възможности за финансиране, дейности, насочени към подобряване на контрола, одита и юридическите и представителните услуги; дейности по оценка на административния процес и др.

- На ниво Приоритетни оси, специфични цели (СЦ), въздействието на ПРР 2021-2027 г. върху околната среда и човешкото здраве като цяло е с комплексен положителен характер, тъй като реализирането на приоритетните оси, СЦ ще доведат до намаляване на емисиите на парникови газове, подобряване качеството на атмосферния въздух в населените места на градските общини, ограничаване на шума от обществения градски транспорт в населените места, подобряване състоянието на зелените градски пространства, повишаване стандарта и качеството на живот на населението като цяло;

- На ниво конкретни допустими дейности, въздействието също е положително, равнозначено на въздействието на ниво Приоритетни оси, СЦ. Незначителни отрицателни въздействия се очакват единствено за периода на строителство по съответните дейности, като те са свързани с повишаване на замърсяването на въздуха с прах, повишаване на шума, генериране на строителни отпадъци. Въздействието, предвид малкия мащаб на всяка конкретна дейност е временно, с локален характер – в рамките на строителните площадки и обекти, и обратимо. Очаква се изцяло положително кумулативно въздействие от дейностите по ПРР по отношение на климата, качеството на атмосферния въздух в градовете, състоянието на зелените площи, качеството на живот и материалните активи

- И на двете нива на оценяване се допуска възможност за отрицателно въздействие, в т.ч. кумулативно отрицателно въздействие на някои от Приоритетите и допустимите дейности – свързани основно с регионалната пътна инфраструктура, което поради ниската подробност на предвижданията (липса на конкретни пътни обекти и техните трасета, както и липса на конкретни проекти), не може да бъде оценено на настоящия етап, поради което само е индикирана възможността за възникване на отрицателно въздействие. Тези обекти подлежат на процедура по ОВОС (за конкретното инвестиционно предложение за изграждане, рехабилитация или реконструкция на път) и на процедура по екологична оценка (за парцеларните планове за пътните обекти) по реда на Закона за опазване на околната среда, както и на процедури по оценка за съвместимост с предмета и целите на опазване на защитените зони по чл. 31 от Закона за биологичното разнообразие, при провеждането на които ще бъдат избрани вариантите, които са най-щадящи по отношение на околната среда.

7. МЕРКИ ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ, НАМАЛЯВАНЕ И ВЪЗМОЖНО НАЙ-ПЪЛНО КОМПЕНСИРАНЕ НА НЕБЛАГОПРИЯТНИТЕ ПОСЛЕДСТВИЯ ОТ ОСЪЩЕСТВЯВАНЕТО НА ОПРР ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА

По-долу са идентифицирани мерки, които следва да се приложат в окончателния вариант на ПРР.

- За дейностите, попадащи в обхвата на Приложения № 1 и № 2 към ЗООС да извършва оценка на допустимост, спрямо ПУРБ и ПУРН, след което да се проведат изискващите се процедури по ОВОС и ЕО. За тези дейности, или за други дейности, попадащи под разпоредбите на чл. 31 от ЗБР, да се проведат изискващите се процедури по оценка за съвместимостта им с предмета и целите на опазване на защитените зони. Одобряването на дейностите следва да става само след положително решение/становище по ОВОС/ЕО/ОС и при съобразяване с препоръките в извършените оценки, както и с условията, изисквания и мерки, разписани в решението/становището;
- Бенефициентите, заедно с документите, с които периодично отчитат степента/етапа на изпълнение на дейността, да предоставят в МРР и информация за начина и степента на изпълнение на мерките от решенията по ОВОС, Становищата по ЕО, Решенията по ОС
- Да се изисква от бенефициентите периодично предоставяне на информация и по мерките и индикаторите по наблюдение и контрол в т.10 на настоящия доклад, които са релевантни за съответната дейност;
- Да се организира от МРР събирането на информация за изпълнението на мерките от т.8 и т.10 от бенефициентите и от съответните компетентни органи, поддържащи информация по съответните индикатори, която да се включва в периодичните доклади по наблюдение и контрол по чл. 30 от Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми.

8.1. Мерки за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно компенсиране на неблагоприятните последици при прилагането на ОПРР

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
РЕГИОНИ В РАСТЕЖ

www.eufunds.bg

www.bgregio.eu

Таблица 3 Мерки за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно компенсиране на неблагоприятните последици от прилагането на ПРР 2021 - 2027 г.

№	Мярка	Очакван положителен ефект
1	Инвестиционни предложения/планове, програми или проекти, за които се изисква ОВОС/ЕО (по реда на Закона за опазване на околната среда) и оценка на съвместимостта с предмета и целите на опазване на защитени зони (по реда на Закона за биологичното разнообразие) да се одобряват по реда на съответния специален закон само след произнасяне с акт за съгласуване от компетентните органи по околна среда и при съобразяване с препоръките от извършените оценки, както и с условията в съответния акт.	Недопускане на значително отрицателно въздействие върху околната среда
2	По време на строителството от страна на бенефициента да се осигури ефективен контрол за прилагането на релевантните за съответната дейност мерки за ограничаване на емисиите от прах и вредни вещества в атмосферата (оросяване на площадката, товарене, разтоварване и превозване на генерираните строителни отпадъци и строителни материали съобразно приложимите мерки и изисквания по чл. 70 от Наредба № 1 за норми за допустими емисии на вредни вещества (замърсители), изпускани в атмосферата от неподвижни източници на емисии), съответно да се докладва по какъв начин са изпълнени мерките;	Недопускане на значително отрицателно въздействие върху компонентите на околната среда
3	По отношение на предвидените ВиК сградни инсталации - да се дава приоритет на изграждането на съвременни водопроводни мрежи и канализационни системи, на поддържането им в добро състояние, като не се допускат загуби и течове;	Опазване на водите и предотвратяване на риска от влошаването им

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
РЕГИОНИ В РАСТЕЖ

www.eufunds.bg

www.bgregio.eu

4	При предвиждане на терени за разполагане на нови жилищни райони, обекти с обществено предназначение по смисъла на т. 29в от § 1 от ДР на ЗООС и големи транспортни пътища по смисъла на т. 29е от §1 от ДР на ЗООС, в близост до съществуващи предприятия с нисък или висок рисков потенциал, да се извърши потвърждаване на безопасните разстояния или да бъдат предприети допълнителни технически мерки до тези предприятия.	Недопускане на значително отрицателно въздействие върху компонентите на околната среда и човешкото здраве.
5	Планирането и изграждането на нови предприятия/съоръжения с нисък или висок рисков потенциал (както и изменения в тях), да се извършва след потвърждаване на безопасните разстояния за тези предприятия до жилищни райони, площи с обществено предназначение, зони за отдих, големи транспортни пътища, райони с особена природозащитна чувствителност и обекти на културно-историческото наследство в околностите на предприятия, когато е целесъобразно, с цел тяхното опазване.	Недопускане на значително отрицателно въздействие върху компонентите на околната среда и човешкото здраве.
6	Спазване на съотносимите за всеки инвестиционен проект мерки, включени в Програмите от мерки за постигане на целите за опазване на околната среда в ПУРБ за 4те Басейнови дирекции;	Опазване на водите и предотвратяване на риска от влошаването им
7	Спазване на съотносимите за всеки инвестиционен проект мерки, включени в Програмите от мерки към Плановите за управление на риска от наводнения (ПУРН) за 4те Басейнови дирекции, както и със забраните, ограниченията и регламентите на чл. 143, 146, 149, ал. 2 и ал. 3 от Закона за водите (ЗВ).	Предотвратяване на риска от настъпване на наводнения
8	Спазване на приложимите за всеки инвестиционен проект мерки от Становища по Екологична оценка на ПУРБ за 4те Басейнови дирекции и мерки от Становища по Екологична оценка на ПУРН за 4те Басейнови дирекции	Опазване на водите и предотвратяване на риска от влошаването им и настъпване риск от наводнения

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
РЕГИОНИ В РАСТЕЖ

www.eufunds.bg

www.bgregio.eu

9	За всички планирани инвестиционни предложения и проекти да се спазват съответните забрани и ограничения в поясите на СОЗ, съгласно, регламентирани в Наредба №3/16.10.2000 г.	Опазване на водите и предотвратяване на риска от влошаването им
10	При планиране и изпълнение на проектите, местоположението да е съобразено с конкретната дейност, очакваните емисии на вредности в околната среда и наличието на обекти, подлежащи на здравна защита;	Опазване на населението и човешкото здраве.
11	Инвестиционните проекти на всички видове строежи трябва да съдържат анализ на източниците на шум на строителната площадка и описание на мерките за ограничаване на шума по време на строителството в зависимост от избраното местоположение на строежа, разстоянията до местата с нормиран шумов режим, продължителността и фазите на строителството, продължителността на работите през деня и през седмицата, както и от използваните строителни машини и транспортни средства;	Опазване на населението и човешкото здраве.
12	При инвестиционни предложение при които се очакват евентуални неблагоприятни последствия върху околната среда и човешкото здраве да се предвидят ефективни мероприятия и да се предприемат своевременни мерки за възможното им отстраняване	Недопускане на значително отрицателно въздействие върху компонентите на околната среда и човешкото здраве

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
РЕГИОНИ В РАСТЕЖ

www.eufunds.bg

www.bgregio.eu

13	Дейностите за развитие на туризма по Приоритетна ос 1 и 2 да се допускат при съобразяване на нормите за рекреационно натоварване на територията;	Недопускане значително отрицателно въздействие върху биологичното разнообразие
14	По време на строителните работи да се осигури защита, чрез прилагане на безопасни строителни практики на защитените видове по ЗБР на ниво екземпляр (например строителните работи да бъдат съобразени с размножителния сезон на прилепите, които е между м. май и м. септември	Недопускане значително отрицателно въздействие върху биологичното разнообразие.
15	В процедурите по ОВОС трябва да бъде задължително зададено и проучване на съществуващите алтернативи за преминаване на трасето на защитени видове (прилепи, лястовици, бързолети и др.). Докладът трябва да установи съществуващите прилепни убежища за всяка от разглежданите алтернативите.	Недопускане значително отрицателно въздействие върху биологичното разнообразие.
16	За местоположението на всеки нов пътен обект да бъдат предложени и разгледани варианти, съобразени с режимите за ползване на защитени територии, защитени зони, зоните за защита на водите по реда на чл. 119а от Закона за водите, опазване на културно-историческото наследство, спазване на забраните и ограниченията на санитарно-охранителни зони и обекти, подлежащи на здравна защита;	Недопускане на значително отрицателно въздействие върху компонентите на околната среда и човешкото здраве
18	Шумозащитните мерки, при необходимост от прилагане на такива, да са обект на допълнителен, отделен проект, който включва акустична, архитектурна и конструктивна част.	Недопускане на значително отрицателно въздействие върху компонентите на околната среда и човешкото здраве

8. МОТИВИ ЗА ИЗБОР НА РАЗГЛЕДАНИТЕ АЛТЕРНАТИВИ

8.1. Мотиви за избор на разглежданите алтернативи:

В доклада за ЕО са разгледани следните алтернативи:

- Първи вариант на ПРР 2021-2027 г. от април 2020 г.
- Втори вариант на ПРР 2021-2027 г. от септември 2020 г.
- Нулева алтернатива

Изводите в доклада за ЕО, относно разглежданите алтернативи са:

Нулевата алтернатива е неприемлива на първо място от икономическа гледна точка, тъй като ПРР е изискуем програмен документ за Република България, съгласно ангажиментите ни произтичащи като държава-членка на Европейския съюз (ЕС). Алтернативата е нежелателна и от гледна точка на опазване на околната среда и човешкото здраве, тъй като от направените анализи и оценки в доклада до този момент ясно се вижда, че екологичната насоченост на проекта на ПРР, ще допринесе за постигане на устойчиво развитие и подобряване на компонентите на околната среда чрез прилагане на предвидените за финансиране дейности по съответните приоритетни оси.

От направените прогнози на въздействията на **Алтернатива 1**, както и от сравнението на предполагаемите въздействия върху околната среда и човешкото здраве в резултат приемането на **Алтернатива 2**, може да се направи изводът, че **Алтернатива 2** е най-благоприятната по отношение на околната среда и човешкото здраве, тъй като тя ще има много по-комплексен положителен ефект (в т.ч. положителен кумулативен ефект) по отношение на околната среда и човешкото здраве и по-голяма устойчивост на инвестициите.

Алтернатива 2 се осигурява най-пълно съобразяване и изпълнение на екологичните цели на НПП на Република България до 2030 г.

8.2. Методи за извършване на екологична оценка

Екологичната оценка е нормативно определена процедура в следните нормативни документи на световно, европейско и национално ниво:

- Протокол за стратегическа екологична оценка към Конвенцията за оценка на въздействието върху околната среда в трансграничен контекст;
- Ръководство за стратегическа екологична оценка, Европейска комисия;
- Директива 2001/42/ЕО за оценката на въздействието на някои планове и програми върху околната среда;
- Закон за опазване на околната среда /ЗООС/;
- Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми /Наредба за ЕО/.

Основни методически документи, които са ползвани съгласно изискването са указания и методики на Европейската комисия за стратегическа екологична оценка, публикувани на интернет страницата на Комисията и на интернет страницата на Министерство на околната среда и водите:

- Ръководство за стратегическа екологична оценка, Европейска комисия;
- Директива 2001/42/ЕО за оценката на въздействието на някои планове и програми върху околната среда;
- Директива 2011/92/ЕС относно оценката на въздействието на някои публични и частни проекти върху околната среда.
- Закон за опазване на околната среда /ЗООС/;
- Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми /Наредба за ЕО/.

Основни нормативни актове, които са съобразени при извършване на екологичната оценка са:

- Закон за опазване на околната среда;
- Закон за устройство на територията;
- Закон за чистотата на атмосферния въздух;
- Закон за водите;
- Закон за горите;
- Закон за защита на растенията;
- Закон за биологичното разнообразие;
- Закон за почвите;
- Закон за защита от шума в околната среда;
- Закон за управление на отпадъците;
- Закон за защитените територии;
- Закон за ограничаване изменението на климата;
- Закон за културното наследство;
- Закон за защита при бедствия;
- Закон за здравето;
- Закон за здравословни и безопасни условия на труд;
- Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми;
- Наредба за условията и реда за извършване на оценка на съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони;
- Други подзаконовни нормативни документи по опазване на околната среда, в т.ч. Наредби, Заповеди, Постановления;
- Европейски директиви и международни конвенции (не са изброявани поименно, тъй като са транспонирани/ратифицирани в националното законодателство).

9. МЕРКИ ВЪВ ВРЪЗКА С НАБЛЮДЕНИЕ И КОНТРОЛ ПО ВРЕМЕ НА ПРИЛАГАНЕТО НА ПРР 2021-2027 Г.

В тази точка са предложени мотивирано необходимите допълнителни конкретни мерки за наблюдение и контрол по време на прилагането на ПРР 2021-2027 г.

За целите на наблюдението и контрола на въздействието върху околната среда и човешкото здраве при прилагането на програмата, предлагаме следните мерки и индикатори към тях:

Таблица 4 Мерки за наблюдение и контрол при прилагането на ПРР 2021-2027 г.

Мерки за наблюдение и контрол и индикатори за наблюдение	Индикатор за изпълнение	Източник на информация	Периодичност на отчитане
Брой многофамилни жилищни сгради/блок секции и административни сгради на държавната и общинска администрация с подобрени енергийни характеристики	Бр. сгради	Бенефициенти	При изпълнение на конкретните дейности
Увеличен дял на електротранспорта от обема на градските превози	%	НСИ	Веднъж за периода
Обща дължина на новопостроени, реконструирани и рехабилитирани пътища	км	АПИ, ИУН	Два пъти
Население, което се очаква да се възползва от подобрените здравни, социални и образователни услуги	Брой и/или % население	ИСУН/МЗ/МОН	Два пъти за периода

10. ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ДОКЛАДА ЗА ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА

От направения анализ на вероятните въздействия върху околната среда в ДЕО става ясно, че се очаква като цяло ПРР 2021-2027 г. да окаже положително комплексно въздействие по отношение на околната среда и човешкото здраве на национално ниво. Очакваните въздействия при прилагане на ПРР 2021-2027 г. са предимно положителни, с оглед на дейностите за опазване на природните екосистеми и устойчивото градско развитие.

С изпълнението на ПРР се очаква положително въздействие както от подобряване на екологичната обстановка, чрез намаляване на емисиите на парникови газове, така и от възможностите за създаване на нови работни места, подобряване на доходите и условията на живот (социалната и техническа инфраструктура) в градските райони.

Отрицателни въздействия се очакват при някои от мерките, свързани с изпълнение на ново строителство и реконструкция на обекти от инженерната инфраструктура. Тези въздействия ще бъдат краткосрочни и локални и ще бъдат намалени с прилагане на предложените смекчаващи мерки. За предотвратяване и максимално ограничаване на прогнозираните отрицателни въздействия са предвидени съответните мерки в т. 8 на доклада за ЕО, както и индикатори в т. 10 на доклада, които да следят тенденциите по отношение на въздействието на програмата върху околната среда и човешкото здраве. Най-благоприятен от гледна точка на опазване на околната среда е разгледаният подробно в доклада за екологична оценка втори вариант на програмата от септември 2020 г., поради което препоръчваме съгласуването му.